

SÅ GÅR DET FÖR SKOGSINDUSTRIN

- Kriget i Ukraina gör framtiden oviss
- 2021 var ett starkt år för skogsindustrin
- Generellt höga priser i industrin och produktionsrekord för sågverken
- Underliggande efterfrågeläget är starkt
- Politiska beslut skapar osäkerhet för branschen

Kerstin Hallsten

Chefekonom
kerstin.hallsten
@skogsindustrierna.se
070-267 70 25

Katrin Heinsoo

Marknadsanalys
papper och massa
katrin.heinsoo
@skogsindustrierna.se
08-762 72 42

Christian Nielsen

Marknadsanalys
trävaror
christian.nielsen
@skogsindustrierna.se
072-209 84 30

Joel Jensen

Ekonom
Industriarbetsgivarna
joel.jensen
@industriarbetsgivarna.se

Kriget i Ukraina gör framtiden oviss

Invasionen av Ukraina och de stora geopolitiska risker som nu uppkommit kan få tydliga negativa effekter på global ekonomi och påverka bland annat handel, logistikflöden, stabiliteten på finansiella marknader och energi- och råvarupriser. Exakt hur stora effekterna kommer att bli är i dagsläget mycket svårt att sja om. Denna osäkerhet påverkar utvecklingen negativt och riskerar att bromsa investeringar och konsumtion, och lägga sig som en våt filt över den ekonomiska återhämtningen efter pandemin.

Skogsindustrin har inte någon betydande handel med Ryssland och påverkas därmed inte i någon större utsträckning på så vis. En del medlemsföretag har produktion i Ryssland och några har aviserat att de lägger ned den verksamheten. Effekterna av detta är sannolikt inte så omfattande då produktionen inte är särskilt stor.

Snarare kan industrin mer påtagligt påverkas av betydande logistikutmaningar, markant stigande energipriser, högre transportkostnader och en allmänt svagare global efterfrågan. Höga dieselpriiser, drivet både av kriget i Ukraina och av reduktionsplikten, påverkar alla delar av skogsindustrin. Samtidigt slår höga elpriser framför allt mot den mekaniska massaproduktionen som är mycket elintensiv. De kemiska massabruken producerar däremot större delen av sina elbehov internt och vissa producerar till och med mer el än vad de förbrukar.

För tillfället matchas energipriserna av höga priser för både massa- och pappersprodukter. Men om priserna fortsätter att rusa kan det få stora konsekvenser.

2021 blev ett starkt år för skogsindustrin

Sammantaget innebar 2021 en stark utveckling för skogsindustrin, det vittnar både vår egen statistik och industrins bolagsrapporter om. Detta trots utmaningar med bland annat flaskhalsproblem kring frakt och stigande elpriser. Exporten uppgick till 167 miljarder, och utgjorde därmed hela tio procent av svensk varuexport. Investeringarna summerade till 11,7 miljarder, nästan 20 procent av tillverkningsindustrins totala investeringar.

Utvecklingen stimulerades av en fortsatt expansiv politik globalt med bland annat låga räntor och ett brett intresse för biobaserade material som är grunden i skogsindustrins verksamhet.

Generellt höga priser och produktionsrekord för sågverken

Mer specifikt slog svenska sågverk produktionsrekord med 19 miljoner kubikmeter. Prisutvecklingen var också av ett sällan skådat slag och nådde sin högsta notering under tredje kvartalet. Efterfrågan på trävaror var fortsatt stark, men framåt slutet av året började flera marknader komma i balans efter att ha kämpat med stora utbudsunderskott.

Produktion och leveranser av grafiskt papper fortsatte att minska under 2021. Två bruk lades ner under året vilket påverkade utfallet. Detta, samt ökade kostnader, har lett till att priserna på grafiskt papper har fortsatt att stiga kraftigt med mellan 12–40 procent, beroende på kvalitet. Tillgången av grafiskt papper fortsätter att minska globalt. Anledningen till detta är minskad kapacitet, som en följd av långsiktigt dålig lönsamhet och strejk i den finska pappersindustrin.

Däremot har det varit en fortsatt stabil utveckling av produktion och leverans av förpackningsmaterial. Exporten har ökat något medan leveranserna till hemmamarknaden har minskat. Exporten till Europa har ökat, likaså leveranserna till USA. Även priserna på förpackningsmaterial har stigit, dock inte i samma utsträckning som priserna för grafiskt papper.

Trots prisökningar minskade exportvärdet totalt för papper och kartong med sju procent under 2021 och den nedgången kan kopplas till fallande volymer av grafiskt papper. Den globala produktionen av papper och kartong ökade, till skillnad mot i Sverige, under 2021.

Under 2021 minskade produktionen av massa för eget behov, framför allt produktionen av mekanisk massa. Nedgången uppgick till tolv procent, vilket var en följd av nedlagda bruk under året. Produktionen av marknads massa, den massa som säljs, ligger däremot kvar på samma nivå som tidigare år. Leveranserna till hemmamarknaden steg under föregående år med hela tio procent medan exporten minskade något. De globala priserna på massa steg kraftigt under året, vilket bidrog till att exportvärdet för 2021 steg med 20 procent. Den globala produktionen och leveranserna av kemiska massa har gått tillbaka.

Under året var efterfrågan på den italienska marknaden stark, med ökade leveranser av grafiskt papper, förpackningsmaterial och massa. Den stora uppgången hänger samman med ökad produktion av papper och kartong i Italien. Leveranserna till USA var fortsatt starka under året och har stabiliserats på en högre nivå. Däremot har leveranserna till den kinesiska marknaden minskats.

Underliggande efterfrågeläget starkt

Blickar vi framåt väntas den underliggande efterfrågan för trävarumarknaden vara fortsatt stark. Visserligen har flera marknader dämpats något, inte minst den för svensk del så viktiga brittiska marknaden, samt marknaden i Kontinentaleuropa. Förväntningarna är dock är att de tar fart igen efter viss korrektion. Men för Kontinentaleuropas del är detta beroende av att Tyskland lyckas få fart på sin översjöexport igen. Om bara transporten går att lösa, är efterfrågan stark i exempelvis Nordamerika och efterfrågan på svenskt trä kan öka i Europa.

Under de senaste åren har efterfrågan på förpackningsmaterial varit stabil. Det sker nya investeringar inom segmentet, vilket ger en ökad tillgång på förpackningsmaterial som kan tillmötesgå efterfrågan. Inom grafiskt papper har utvecklingen varit den motsatta, med minskad produktionskapacitet. Efterfrågan på tidningspapper och magasinpapper har minskat och nedgången väntas fortsätta.

Politiska beslut skapar osäkerhet för branschen

Det finns samtidigt ett antal andra risker mer kopplade specifikt till skogsindustrin som – om de materialiseras – kan få stora konsekvenser för branschen.

I början av 2022 meddelade Skogsstyrelsen sin nya tolkning av artskyddsförordningen som innebar att skogsägare är skyldiga att ta hänsyn till samtliga vilda fågelarter på individnivå. I praktiken betyder det att råvaruförsörjningen till skogsindustrin riskerar att påverkas negativt. Enligt Skogforsk, det svenska skogsbrukets forskningsinstitut, uppgick de beräknade merkostnaderna och intäktsförlusterna till 4,7–6,2 miljarder kronor per år, givet att allt skogsbruk lades ner under fyra månader varje år (fåglarnas häckningstid). Skogforsk pekade också på andra konsekvenser, som att minskad tillgång till svensk skogsråvara kan leda till ökad import för att tillgodose behovet av trävaror, papper och massa, med högre kostnader, fler transporter och sämre miljönytta som följd, samtidigt som arbetstillfällena på landsbygden hotas.

Efter hård kritik beslutade regeringen i mars att ändra artskyddsförordningen. Men osäkerheten kring tolkningen är fortfarande stor och frågan är hur snabbt reglerna kan ändras.

Det finns även andra lagförslag från EU-kommissionen som kan påverka tillgången på skogsråvara, till exempel förslaget till reviderad LULUCF-lagstiftning och Förnybarhetsdirektivet.¹

Innehållsförteckning

Kriget i Ukraina – så påverkas skogsindustrin	4
Internationell och svensk makroutveckling	7
Trävarumarknaden	16
Papper- och kartongmarknaden	21
Massamarknaden	27
APPENDIX	32

¹Läs mer på nedanstående länkar;

Om Artskyddsutredningen

Om rapporten *Inga skogliga åtgärder under häckningsperioden?* från Skogforsk

Regeringens besked om ändring i artskyddet

EU:s förnybarhetsdirektiv – RED III

EU:s förordning *Land Use, Land Use Change and Forestry* – LULUCF

Kriget i Ukraina – så påverkas skogsindustrin

Vid denna rapportens pressläggning utspelar sig tragiska händelser i Ukraina efter att landet har invaderats av Ryssland. Viktiga sanktioner mot Ryssland har införts och fler åtgärder är troligen att vänta. Detta kapitel är ett försök att beskriva påverkan på den globala skogssektorn och möjliga konsekvenser av bland annat sanktionerna för den svenska marknaden.

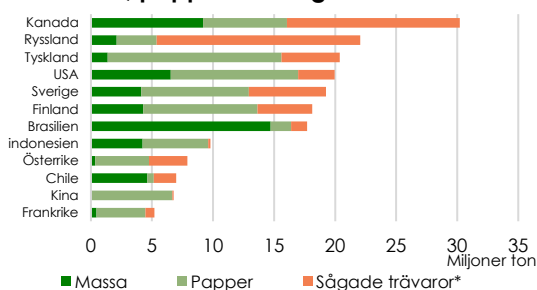
Avbruten handel med Ryssland

I inledningen av krisen var det relativt få rena handelssanktioner gentemot Ryssland. Formella sanktioner var först inriktade på ett personligt plan mot Putins omgivning, och har sedan följts upp med uteslutning av Ryssland ur betalningssystemet SWIFT. Efterhand har det kommit nyheter löpande om nya sanktionspaket och förväntningarna är att mer formella sanktioner kommer att införas efterhand, inte bara mot Ryssland men även mot Belarus. Även innan formella sanktioner införs kan det dock förväntas ske individuella och informella sådana. Företag och konsumenter tar helt enkelt avstånd från affärer med Ryssland, eller väljer att avsluta sina affärssamarbeten eftersom man inte vill bli associerade med Ryssland eller Putins styre. Ur ett marknadsmässigt perspektiv kan effekterna många gånger därmed föregå de formella sanktionerna.

Ryssland stor exportör av trävaror – det mesta går till Kina

Ryssland är världens näst största exportör på världsmarknaden av skogsindustriprodukter. Det är framför allt sågade trävaror som exporteras där Ryssland är en av de största leverantörerna till den globala trävarumarknaden. Exporten av massa och papper är jämförelsevis av en mer modest karaktär.

1.1 Världens ledande exportörer 2019 Massa, papper och sågade trävaror

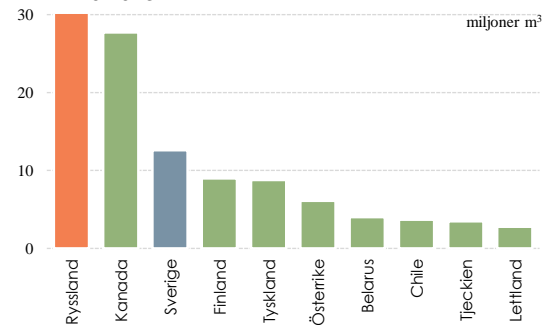

* Omräknat: faktor 2 m³=1 ton har använts
Källor: Skogsindustrierna, CEPI, FAO, Fastmarkets RISI

Just inom trävarusektorn är Ryssland däremot, tillsammans med Kanada, absolut största

trävaruexportören med en export i storleksordningen 30 miljoner kubikmeter. En sektor där Sverige är tredje störst på världsmarknaden med en jämförelsevis klart lägre export om 12–14 miljoner kubikmeter.

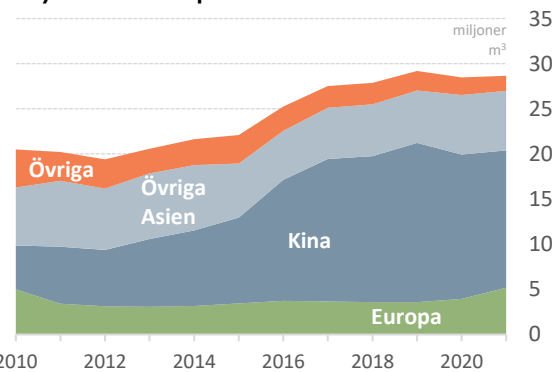
1.2 Världens största exportörer av sågade trävaror

Källa: FAO och Skogsindustrierna

Den ryska exporten är dock tydligt mer fokuserad till de östra delarna av världen, två tredjedelar av exporten av sågade trävaror går till Kina. En sjättedel, fem miljoner kubikmeter, av den ryska exporten går till Europa och till många av de marknader där Sverige också generellt är starka, såsom Tyskland och Storbritannien. Även utanför Europa finns det en del marknader där svenska skogsprodukter konkurrerar med Ryssland, som till exempel Egypten och de andra MENA-länderna.

1.3 Rysk trävaruexport

Källa: Svandata och Skogsindustrierna

Cirka 13 procent av EU:s import av papper och kartong är från Ryssland

Rysslands produktion av papper och kartong är i storlek med den svenska produktionen, till och med lite större. Under 2020 producerades 9,4 miljoner ton papper och kartong i Ryssland, varav de exporterade 3,5 miljoner ton. Detta motsvarar tre procent av de globala leveranserna. Av dessa levererades majoriteten, två tredjedelar, till den inhemska marknaden. Exporten till EU-länderna uppgick till 0,7 miljoner ton, och motsvarar cirka 13 procent av EU:s totala import av papper och kartong.

Endast fyra procent av EU:s import av massa är från Ryssland

Ryssland producerade cirka 6,5 miljoner ton massa under 2020. Även här var fördelningen att en tredjedel exporterades och två tredjedelar stannade i Ryssland. Den ryska exporten till EU-länderna var 0,2 miljoner ton, vilket motsvarar knappt fyra procent av EU:s totala import av massa. Rysslands totala massaexport utgör cirka fyra procent av de globala leveranserna.

I den andra riktningen var EU:s export av massa till Ryssland 0,13 miljoner ton, utav en total export om 6,1 miljoner ton massa.

Svensk handel med Ryssland: Endast en liten del av svensk export går till Ryssland

Det är en försvinnande liten del av den svenska handeln med skogsindustriprodukter som sker direkt med Ryssland.

För sågade trävaror kan exporten till Ryssland räknas i enskilda kubikmeter, och importen är mindre än tio tusen kubikmeter. Detta kan jämföras med att den svenska totala importen av trävaror var strax under 0,5 miljoner kubikmeter under 2021, och en export i storleksordningen om 12–14 miljoner kubikmeter.

Liknande förhållande gäller för exporten av papper, kartong och massa där leveranserna till Ryssland utgör endast en procent. Det motsvarade 2021 cirka 98 000 ton papper och kartong och 45 000 ton massa.

Logistik: Stoppade leveranser

En av de stora utmaningarna för skogsnäringen är påverkan på logistiken. Redan innan världsläget förändrades var situationen på transportmarknaden besvärlig. Vissa lättnader hade börjat kunna ses för bulk-fartyg, men containermarknaden var fortsatt ansträngd. Nu verkar världsläget utveckla sig så att ytterligare svårigheter drabbar logistiksituationen.

Ett första steg kunde noteras när Storbritannien stängde sina hamnar för fartyg som är ägda eller opererade av ryska intressen. Några av de största fartygsoperatörerna i världen har också gått samma väg och vägrat anlöpa i ryska hamnar. Detta kommer att direkt slå mot den ryska exporten.

Vad gäller bulkfartyg inom Östersjön är det många fartyg som har ryska besättningsmän ombord, även om fartygen inte är ägda av ryska intressen eller är flaggade i Ryssland. Inga officiella restriktioner finns mot att ha ryska sjömän i besättningen, men det finns en oro för begränsningar. Dessutom har rederier redan nu svårt att betala de ryska sjömän som arbetar ombord på fartygen på grund av sanktioner mot det ryska finansiella systemet. Stor oro finns hur situationen kommer att utveckla sig.

Restriktioner har vidare införts för ryska fartyg att färdas genom Bosporen som leder från Svarta havet ut

i Medelhavet och kontrolleras av Turkiet. Turkiet har annonserat att ryska fartyg ska begränsas i vilken mån de får färdas genom sundet. Det är dock oklart hur detta påverkar handelsfartyg och framför allt även fartyg som har sin hemmahamn i Svarta havet.

Transporterna via järnvägen från Europa till Kina, The New Silk Road, verkar i dagsläget inte kunna användas för ordinarie transporter. Detta är en järnväg vars betydelse ökat, inte minst i samband med störningar på fartygsmarknaden under pandemin. Diskussioner har förts för att hitta en järnvägssträckning söder om Ryssland, men detta har inte varit genomförbart på grund av avsaknad av investeringar. Gods som skulle ha gått via järnvägen till Fjärran Östern kommer i stället behöva gå sjövägen med container. Järnvägen har också använts för returtransporter av containrar, vilket kan påverka tillgänglighet av containrar i Europa.

Den största påverkan hittills är brist på lastbilskapacitet i hela Europa. Dels är det många ukrainska chaufförer som är anställda i åkerier i EU-länder som nu återvänder hem, och dels återvänder flera ukrainska åkerier också hem. Även baltiska och polska chaufförer återvänder till sina hemländer av beredskapsskäl, vilket gör situationen än mer ansträngd. Redan innan kriget var situationen ansträngd på lastbilsmarknaden i Europa i och med införandet av EU:s mobilitetspaket, som infördes under februari/mars. Mobilitetspaketet innebär bland annat att chaufförer måste återvända till hemlandet var fjärde vecka, och lastbilen måste återvända till sitt registreringsland var åttonde vecka, men också striktare regler kopplat till kör- och vilotider.

Sammantaget kan logistikläget komma att bli än mer problematiskt framöver.

Makroekonomi: Svagare global efterfrågan

Invasionen av Ukraina och de stora geopolitiska riskerna som nu uppkommit får tydligt negativa effekter på den globala ekonomin. Exakt hur stora effekterna kommer att bli är väldigt svårt att sätta om i dagsläget. Just denna osäkerhet är en faktor som påverkar utvecklingen negativt. Osäkerhet bromsar investeringar och konsumtion, och lägger sig som en våt filt över den ekonomiska återhämtningen. Som nämnts ovan kan dessutom de redan ansträngda logistikflödena påverkas negativt. Det i sig har en negativ påverkan på global handel.

Den ökade protektionismen som uppkommit under pandemin kan komma att accelerera ytterligare. Därmed minskar trycket i globaliseringen, vilket tidigare bidragit till att stimulera den ekonomiska utvecklingen. Global handel och värdekedjor har minskat produktionskostnaderna, då produktionen läggs där de komparativa fördelarna är som störst. Att gå tillbaka till ett läge med minskad global handel kan vara ett sätt att öka motståndskraften i ett land eller företag. Problem med leveranser av insatsvaror kan

komma att minska, vilket är positivt för näringslivet. Men som med alla försäkringslösningar kostar de, vilket pressar företagens lönsamhet. Detta kan dämpa tillväxten generellt.

Kostnader kan även stiga till följd av högre energi- och råvarupriser. Ryssland är en stor exportör av olja, gas och mineraler. Redan nu har dessa priser stigit som en följd av det ansträngda geopolitiska läget. Höga dieselpriser, drivet både av kriget i Ukraina och av reduktionsplikten, påverkar alla delar av skogsindustrin.

Elpriserna slår framför allt mot massa- och pappersindustrin. Framför allt den mekaniska massaproduktionen är elintensiv. Där finns flera indikationer på att enskilda bolag har vidtagit åtgärder för att säkra sin energitillgång. De kemiska massabruken producerar däremot större delen av sitt elbehov internt och vissa producerar till och med mer el än vad de förbrukar. För branschen som helhet innebär detta att skogsindustrin internt producerar nära 30 procent av den egna förbrukningen. Om även skogsnäringens elproduktion från vind- och vattenkraft räknas med, är den egna elproduktionen nästan 40 procent.

För tillfället matchas elpriserna av höga priser för både massa- och pappersprodukter. Men om elpriserna fortsätter att rusa kan det få stora konsekvenser.

Stora effekter för Europa och världsmarknaden, men mindre för Sverige

En svagare global konjunktur, stigande energi- och fraktkostnader samt problem med transporter är något som påverkar industrin negativt.

Direkta effekter av minskad handel med Ryssland är dock begränsade för svensk skogssektor, då leveranserna dit inte är så stora. En del svenska skogsbolag har dock verksamhet i Ryssland och ett antal av dessa har signalerat att verksamheten under rådande omständigheter kommer att stoppas.

Ur ett bredare perspektiv kommer kriget få en väsentlig påverkan för skogssektorn, på världsmarknaden i allmänhet men också på den europeiska marknaden i synnerhet. Visserligen är Rysslands största handel med Kina, vilka har gett besked att de inte kommer att delta i sanktioner mot Ryssland. Men det är fortfarande relativt stora volymer av den ryska exporten som gått till europeiska marknader som nu kan förväntas falla bort. Det är inte självklart om, eller hur, europeiska trävarumarknaden ska kunna hantera ett bortfall på fem miljoner kubikmeter trävaror (på årsbasis), samt ytterligare mer än tre miljoner kubikmeter som importeras till Europa från Belarus.

I de baltiska länderna och på den brittiska marknaden lär effekterna synas först. Storbritannien är starkt

importberoende av trävaror. De importerar en del volymer från Ryssland, cirka fem procent av deras totala import. Men de importerar också en signifikant del från Baltikum, cirka 20 procent. De i sin tur har en stor, rysk import vilket i princip är i samma storleksordning som hela deras export till Storbritannien. I dagsläget har den brittiska marknaden kommit ikapp sina underskott från tidigt under pandemin. De har nog dessutom byggt upp en liten buffert som skulle kunna ge någon form av respit. Men förutsättningarna kan nu vända väldigt snabbt.

Utöver de europeiska marknaderna kan även andra marknader drabbas av brist på trävaror oavsett hur de själva ställer sig till olika former av sanktioner. De påverkas när Ryssland får begränsningar i hur de får använda det internationella betalsystemet SWIFT. I fallet med MENA-länderna kan de också påverkas av exempelvis stoppade transporter.

Precis som i inledningen av pandemin går det nu att förvänta sig att det blir ansträngt för marknaden att hitta utbudet som kan möta efterfrågan, och det finns en risk att efterfrågan återigen överstiger utbudet på världsmarknaden. Även i en situation där volymerna kan produceras, är det frågan om transportresurserna för att få dem ut till marknaden finns.

Internationell och svensk makroutveckling

Återhämtningen i världsekonomin fortsatte under 2021, trots utbudsproblem, geopolitiska risker och stigande energipriser. En motvikt var en fortsatt expansiv ekonomisk politik i många länder. Men det fanns och finns signaler och förväntningar om att centralbanken i exempelvis USA ska lätta på gasen, vilket bidragit till stigande marknadsräntor och fallande börser. Att penningpolitiken i USA väntas läggas om beror på att inflationen där har stigit snabbt och brett, drivet inte enbart av stigande energipriser utan även av en stark efterfrågan och högt resursutnyttjande. Även i Storbritannien har inflationen stigit brett, vilket föranlett att centralbanken där redan har höjt sin styrränta. I en del andra länder så som Sverige och i euroområdet har inflationsuppgången inte varit lika kraftig och bred utan främst drivits av direkta och indirekta effekter av stigande energipriser. Inflationen väntas därför gå tillbaka relativt snabbt, varför behovet av att lätta på gasen av den anledningen är mindre i Sverige.

Ukrainakrisen har dock medfört att förväntningarna på stigande räntor har skjutits framåt i tiden. Krisen innebär en utmaning för centralbankerna då pristrycket kan komma att öka ytterligare till följd av till exempel fortsatt höga energipriser, samtidigt som den dämpar den reala utvecklingen.

Innan Ukrainakrisen var bedömningen att penningpolitiken trots höjda räntor skulle vara fortsatt expansiv och därmed stödja en fortsatt återhämtning. Borttagna restriktioner väntades också bidra, liksom en expansiv finanspolitik som bland annat bidrog till ett ökat hushållssparande under pandemin. Framöver väntades sparandet komma att minska igen och konsumtionen öka. Den geopolitiska kris vi nu är inne kommer få negativa effekter på handel, finansiella stabiliteten och även bidra till fortsatt höga energipriser. Detta kommer bromsa in den ekonomiska återhämtningen. Exakt hur mycket är svårt att sja om idag.

Storbritannien – stark byggmarknad

Storbritannien är en viktig exportmarknad för skogsindustrin. Hela 22 procent av träexporten går dit, samt fem och åtta procent av massa- och pappersexporten. Industrin står vidare för cirka 40 procent av Storbritanniens import av trävaror.

BNP tillbaka till förkrisnivåer

I Storbritannien var BNP tillbaka på förkrisnivå under fjärde kvartalet 2021. Andra kvartalet 2021 ökade BNP starkt, årstakten uppgick till nästan 24 procent. Framför allt drevs uppgången av ökad konsumtion och investeringar, samt baseffekter som följer av nedstängningen under andra kvartalet 2020. Först

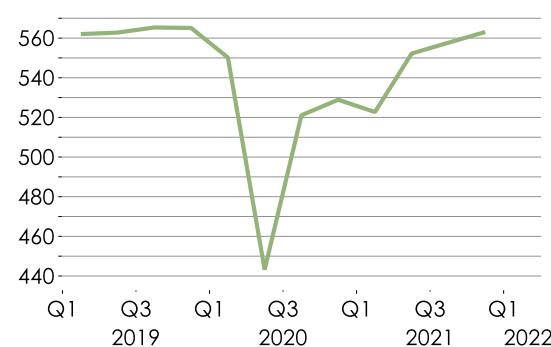
under fjärde kvartalet bidrog nettoexporten positivt till BNP-tillväxten.

Ökad ekonomisk aktivitet har föranlett högre efterfrågan på arbetskraft och arbetslösheten har kontinuerligt fallit under 2021. I oktober uppgick den till 4,1 procent. Arbetslösheten förväntas fortsätta sjunka något ytterligare i början av detta år. Arbetskraftsutbudet är däremot fortsatt lägre än innan pandemin.

Låg och fallande arbetslöshet kombinerat med ett ännu inte återhämtat arbetskraftsutbud har bidragit till stigande löner. Medianlönen var under tredje kvartalet 2021 närmare sex procent högre än under motsvarande kvartal 2020. Uppgången kan även ha påverkats av en hög inflation och stigande inflationsförväntningarna.

1.4 BNP i Storbritannien

Säsongsrensade konstanta priser, miljarder pund

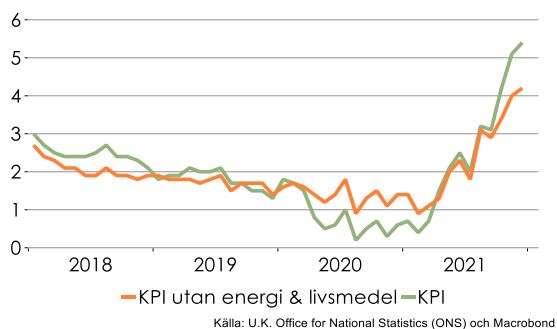
Källa: U.K. Office for National Statistics (ONS) och Macrobond

Högsta inflationen sedan 1992

Inflationen var låg under hela 2020; på eller under en procent. När priserna sedan steg igen under 2021 uppkom vissa baseffekter vilket gav stigande inflationen. Under 2021 uppkom sedan olika utbudsproblem. Flaskhalsar uppkom på transportsidan och på arbetsmarknaden där ett lågt arbetskraftsutbud skapade en situation där utbudet inte klarade av att matcha efterfrågan. Det ökade inflationstrycket ytterligare. Som diagram 1.2 visar är både den totala och den underliggande inflationen, sedan maj 2021 (med undantag för juli), tydligt över målet på två procent. I december 2021 uppgick inflationen till 5,4 procent, den högsta på nästan 30 år, och den underliggande inflationen (utan hänsyn tagen till energi och livsmedel) till 4,1 procent. För att stävja inflationen och minska risken för en inflations- och lönespiral har Bank of England genomfört två räntehöjningar under 2022 och styrräntan har därmed ökat från 0,1 till 0,5 procent. Framöver förväntas styrräntan höjas ytterligare.

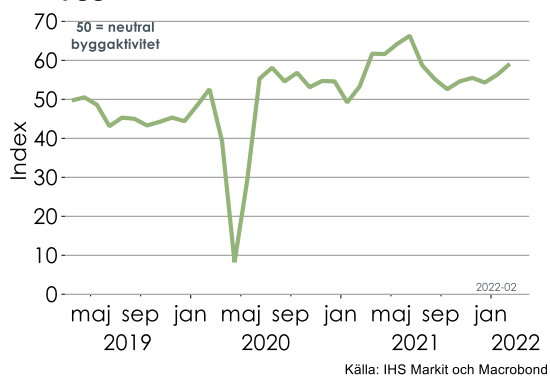
1.5 Inflation

Procent, årlig förändringstakt

I takt med att restriktioner och andra pandemiåtgärder fasas ut kan konsumtionsmönstren under pandemin komma att förändras. Sedan inledningen av pandemin har de brittiska hushållen sparat mer än tidigare, och det är sannolikt en av anledningarna till den ökade efterfrågan på bostäder, vid sidan av låga räntor. Ansökta och beviljade bygglov föll initialt under det andra kvartalet 2020. Därefter steg de drastiskt ända fram till andra kvartalet 2021. Då minskade ansökningarna igen och beviljade bygglov ebbade ut. Trots utebbningen var beviljade bygglov nästan 10 000 fler under tredje kvartalet 2021 jämfört med motsvarande kvartal 2019. Indikatorer tyder också på ett relativt starkt läge inom byggsektorn (se nedan).

1.6 Byggindeikator, Storbritannien

Importpriserna för plywood, spånskivor och virke ökade tydligt under 2021, sannolikt som följd av den höga efterfrågan på bostäder.

Kina – stagnerande tillväxt

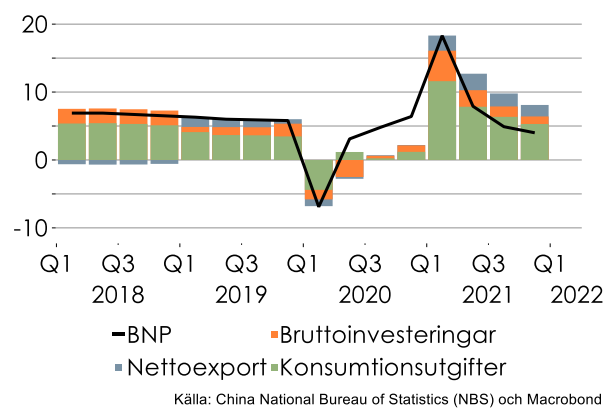
BNP långt över förkrisnivåerna

Den kinesiska ekonomin har fortsatt att växa under hela 2021, även om tillväxttakten har sjunkit för varje kvartal. Såväl tillväxten som inbromsningen kan framför allt tillskrivas förändrad konsumtion. Även om konsumtionen utgör det främsta bidraget till förändringen av BNP har både nettoexporten och investeringarna förstärkt både tillväxten och inbromsningen genom att röra sig parallellt med

konsumtionstillväxten. Trots avmattningen växte Kinas BNP, i konstanta priser, med drygt åtta procent under 2021. Kinas hantering av covid-19 gjorde att den ekonomiska aktiviteten minskade markant under delar av 2020, vilket innebär att förändringarna under 2021 delvis ska tillskrivas baseffekter.

1.7 Bidrag till BNP-tillväxten i Kina

Procent, årlig förändringstakt och procentenheter

Flera förklaringar till att tillväxten bromsar in

En anledning till att tillväxten bromsar in är den minskade produktionen inom tillverkningsindustrin. Produktionen i december 2021 var knappt tre procent lägre än produktionen under januari samma år. Den årliga tillväxttakten föll kontinuerligt från februari till oktober, då utvecklingen istället vände uppåt. Trots det var tillväxttakten enbart 4,3 procent i december 2021, vilket är lägre än den genomsnittliga tillväxttakten sedan 2010 på 8,5 procent.

Industriproduktionen har också påverkats av ett skifte i efterfrågan, inhemskt såväl som globalt, till följd av att covidrestriktioner har försvunnit. Människor väljer nu i större utsträckning att spendera sina pengar på upplevelser och tjänster, på bekostnad av varukonsumtion. Det blir tydligt om man studerar inköpschefsindex, IHS Markit, som är över 50 för tjänstesektorn i Kina, vilket innebär att fler tror på tillväxt och positiv utveckling inom tjänstesektorn än det motsatta. För tillverkningsindustrin är inköpschefsindex istället under 50.

Utöver skiftet i efterfrågan har energipriser, utbudsproblematik och politik begränsat industriproduktionen. Kinas nolltolerans mot smittspridning under pandemin har lett till flertalet nedstängningar och således hämmat konsumtion, produktion och bidragit till de globala utbudsproblemen.

Utvecklingen inom bygg- och fastighetssektorn har sannolikt också bidragit till nedgången i industriproduktion. Byggstartar för kontorsbyggnader och privata bostäder var 20 respektive 11 procent lägre under fjärde kvartalet 2021 jämfört med motsvarande kvartal 2020. Kina genomförde 2021 regleringar för hur mycket fastighetsutvecklarna kan

belåna sig, vilket har begränsat möjligheterna att påbörja nya projekt och även möjligheterna att betala tillbaka inestående lån. Detta exemplifierades i september av att Evergrande (världens då mest skuldsatta fastighetsutvecklare) inte klarade av att betala sina skulder och tvingades ansöka om konkurs.

Både exporten och importen har vuxit starkt i löpande priser under hela 2021 och har under andra halvan av 2021 haft en genomsnittlig tillväxttakt på omkring 17 respektive 18 procent. Tillväxttakterna är högre än de historiska genomsnitten (sedan 2010) på 11 respektive 10 procent. Importen har sannolikt förstärkts lite extra genom valutaeffekter då kinesiska yuan apprecierade gentemot både dollarn och euron under 2021. Tillväxten i export är delvis kopplat till den expansiva politiken i USA och Europa som har hållit uppe den globala efterfrågan på Kinas produkter.

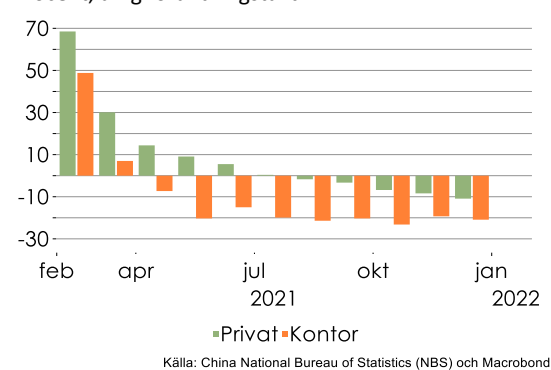
Utvecklingen framöver

I slutet av januari 2022 sänkte Kina sin så kallade omvända reporänta från 2,2 till 2,1 procent. Den omvända reporäntan är den ränta som kommersiella banker lånar till från centralbanken. Räntan har gradvis justerats ned sedan inledningen av pandemin, då räntan låg på 2,5 procent. De penningpolitiska åtgärder som vidtagits bidrar till att öka likviditeten i det finansiella systemet, sänka räntekostnader och därmed stimulera investeringar.

De penningpolitiska åtgärderna är sannolikt inte tillräckliga om den globala efterfrågan på Kinas produkter börjar svikta. Det finns redan indikationer på att så är fallet. I USA, Kinas största exportmarknad, har konsumenterna redan börjat skifta sin konsumtion från varor till tjänster. I takt med att pandemin bedöms vara mindre samhällsfarlig kommer den trenden troligtvis fortsätta.

Utvecklingen på fastighetsmarknaden blir också viktig för den framtida ekonomiska utvecklingen. Fastighetssektorn har varit, och är, en enormt viktig motor för Kinas ekonomi. En ny studie från Harvard och IMF av forskarna Rogoff & Yang (2021), beräknar att nästan 30 procent av BNP går att härleda från direkta och indirekta effekter av fastighetsutveckling. Många av fastighetsbolagen använder sig av en finansieringsmodell där lån finansierar nybyggnation och intäkterna betalar av inestående skulder. Detta är en modell som bygger på tillgång till kapital och fortsatt tillväxt för fastighetspriserna. Kina har redan börjat lätta på vissa av reglerna för tillgång till kapital under 2022 men ingen effekt syns ännu i statistiken.

1.8 Byggstartar för kontor och privatbostäder Procent, årlig förändringstakt

USA – en överhettad ekonomi

God BNP-tillväxt

BNP växte med sju procent i årstakt under fjärde kvartalet 2021 och med 1,7 procent jämfört med föregående kvartal. På årsbasis var det särskilt lagerinvesteringar och export som bidrog till den positiva utvecklingen. Tillväxten hämmades istället av ökad import. Ökade lagerinvesteringar, när företagen producerar mer än de säljer, var av sådan magnitud att det bidrog med en real BNP-tillväxt på fem procent. Det skulle kunna innebära att utbudsproblematiken har minskat eller att hushållen har skiftat sin konsumtion från varor till tjänster, alternativt båda. Kvartalstillväxten drevs istället framför allt av nettoexporten. Även privata fasta investeringar förklarade en del av kvartalstillväxten.

Industriproduktionen har stigit under året och var i januari 2022 drygt fyra procent högre än motsvarande period föregående år. Parallellt har hushållens konsumtion av tjänster ökat kontinuerligt under hela året medan hushållens konsumtion av varor har minskat något sedan toppen i mars (se diagram nedan). Ökad industriproduktion tillsammans med förändrat konsumtionsbeteende är sannolikt de två främsta anledningarna som kan förklara varför lagerinvesteringarna har ökat. Det är något illavarslande för industrin, det finns inga ekonomiska incitament att öka lagerinvesteringar för alltid.

Stämmningsläget inom tillverkningsindustrin är trots allt positivt och fler aktörer tror mer på ökad produktion framöver, än motsatt. Däremot är resultatet neutralt för situation i januari. Två potentiella förklaringar är de nuvarande höga energipriserna och det relativt låga arbetskraftsutbudet.

Avmattning inom detaljhandeln

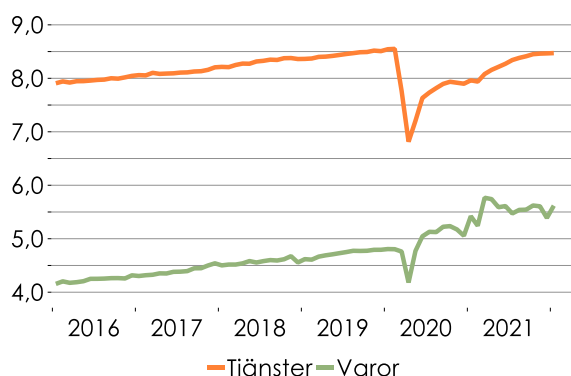
Som nämnt ovan, har hushållens konsumtion av varor minskat något medan tjänster ökat. Utvecklingen är snarlik men skiljer sig en aning åt inom de olika delarna av detaljhandeln. Detaljhandelns

försäljningsvolym har fallit tillbaka något sedan i mars 2021, sannolikt till följd av att direktstöden till hushållen började fasas ut (se diagram nedan). Under januari i år skedde en viss återhämtning.

Bland företagen som säljer byggmaterial och tillbehör minskade försäljningen mellan mars och juni med omkring 15 procent, mätt i fasta priser. I augusti stannade fallet av och försäljningsvolymen ökade istället under den resterande delen av året och även i januari i år. Möbler och heminredning har istället följt trenden för den totala detaljhandeln och föll från mars till december. Men en viss återhämtning skedde sedan i januari i år.

1.9 Hushållens konsumtion

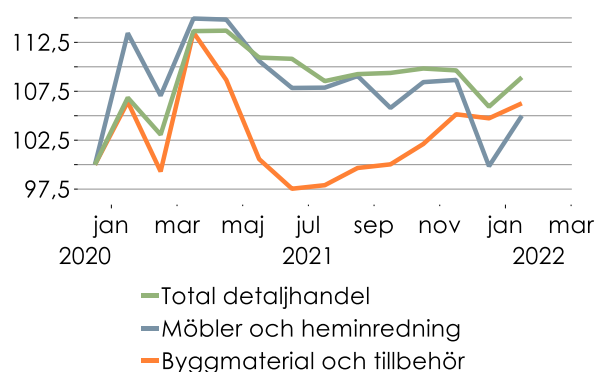
Biljoner dollar, säsongrensats, 2012 års priser

Källa: U.S. Bureau of Economic Analysis (BEA) och Macrobond

1.10 Detaljhandel

Index 2020:12=100, säsongrensats, fasta priser

Källa: U.S. Bureau of Economic Analysis (BEA) och Macrobond

Fortsatt historiskt hög aktivitet inom byggsektorn

Bostadsinvesteringarna ökade kraftigt under det tredje kvartalet 2020 och uppgången höll i sig ända till andra kvartalet 2021. Ökningen gick hand i hand med fler bygglov och en uppgång i antalet byggstarter för privatägda bostäder, både småhus och flerbostadshus. Låga räntor och förväntningar om fortsatt expansiv penningpolitik har stimulerat bostadsmarknaden, liksom den expansiva finanspolitiken som stimulerat efterfrågan. Samtidigt har demografin och ett underskott i byggandet under senare år skapat en underliggande efterfrågan som sannolikt har

förstärkts av att boendemönstren har förändrats under pandemin.

Efter första kvartalet 2021 föll bostadsinvesteringarna och planade ut först under fjärde kvartalet, förvisso på en fortsatt hög nivå (se diagram nedan). Liknande trender går att urskilja för byggstarter bland privatägda bostäder (se diagram nedan). Antalet byggstarter, i årstakt, för enfamiljshus är fortsatt på en hög nivå även om antalet starter i januari 2022 var 106 000 färre än i december 2021. För flerbostadshus har antalet byggstarter fluktuerat mindre under året och den övergripande trenden har varit svagt positiv. Den minskning i antalet byggstarter vi ändå ser beror delvis på arbetskraftsbrist, samt brist på viktiga komponenter som exempelvis fönster, kilankare och elskåp vilket också har drivit upp byggkostnaderna.

Om man jämför antalet byggstarter i januari 2022, där utvecklingen var svagare, med den genomsnittliga årstakten för antalet byggstarter per månad sedan 2010, är det tydligt att den amerikanska byggsektorn befinner sig i en väldigt expansiv period. Totala antalet byggstarter för privatägda bostäder var omkring 500 000 fler än sitt historiska genomsnitt. För enfamiljs- och flerbostadshus var differensen 350 000, respektive 200 000 i januari 2022. Att industrin för närvarande möter en hög efterfrågan blir särskilt tydligt om man även jämför beviljade bygglov med antalet byggnadsstarter. Under januari i år översteg antalet beviljade bygglov, i årstakt, antalet byggstarter med drygt 250 000, vilket är historiskt högt. Den genomsnittliga differensen sedan 2010 är drygt 60 000.

1.11 Bostadsinvesteringar

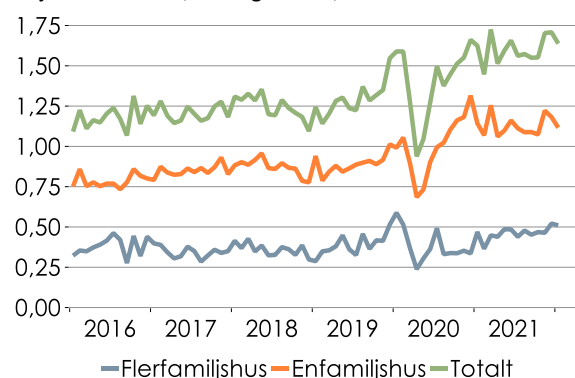
Index 2019=100, säsongrensats, fasta priser

Källa: U.S. Bureau of Economic Analysis (BEA) och Macrobond

1.12 Byggstartar

Miljoner bostäder, säsongrensad, årstakt

Källa: U.S. Census Bureau och Macrobond

Ekonomiska politiken alltjämt expansiv

Den ekonomiska återhämtningen i USA har varit snabb och den ekonomiska politiken expansiv. Den fortsatta tillväxten riskerar dock att begränsas av arbetskraftsdeltagandet som fortsatt är lägre än innan pandemin, vilket redan har föranlett problem för många industrier. Matchningsproblemet på arbetsmarknaden är reellt och antalet vakanser uppgick i december 2021 till närmare elva miljoner, vilket är historiskt högt. Arbetslösheten har samtidigt fortsatt att falla och var i januari fyra procent.

Kombinationen av hög efterfrågan, låg arbetslöshet och ett lågt arbetskraftsutbud har skapat ett lönetryck uppåt. Den genomsnittliga timlönen för privatanställda ökade i januari med 5,7 procent i säsongrensade tal från föregående år. Under samma månad uppmätte inflationen drygt sex procent. Inflationen har överstigit två procent sedan i mars 2021 och till skillnad mot exempelvis Sverige utgör inte energipriser huvuddelen av inflationen. I USA bidrar prisökningar för både varor och tjänster mer till den totala inflationen än vad ökade energipriser gör.

Vid Federal Reserves senaste penningpolitiska möte i slutet av januari beslutades att hålla räntan oförändrad och att styrräntan ska befinna sig i intervallet 0 till 0,25 procent. Centralbankschefen Jay Powell har flaggat för att det sannolikt kommer ske en räntehöjning vid marsmötet. Marknadens prissättning av räntebärande papper spår en höjning av styrräntan nu i mars, trots utvecklingen i Ukraina. Marknaden förväntar sig även räntehöjningar framöver, men lite långsammare än innan den geopolitiska krisen.

Euroområdet – svagt fjärde kvartal

Svagt fjärde kvartal för euroområdet

Under fjärde kvartalet 2021 växte säsongrensad BNP för euroområdet men knappt 0,3 procent, jämfört med föregående kvartal. På årsbasis växte BNP istället med 4,6 procent. Trots den begränsade tillväxten under sista kvartalet återgick BNP till nivåerna innan

pandemin under slutet av 2021. Spridningen av Omicron och efterföljande restriktioner dämpade den ekonomiska utvecklingen. Särskilt serviceindustrin påverkades, men även tillverkningsindustrin genom brist på såväl personal som insatsvaror.

Preliminära indikatorer pekar på att det framför allt var inhemsk efterfrågan som bidrog positivt till BNP-tillväxten medan nettoexporten istället hade en negativ inverkan under fjärde kvartalet. Arbetslösheten i euroområdet har fortsatt att falla och var i december sju procent, vilket är 0,4 procentenheter lägre än innan pandemin. Den ökade sysselsättningen var sannolikt en anledning till den ökade inhemska efterfrågan.

Den ekonomiska utvecklingen i Tyskland var negativ under det fjärde kvartalet, och säsongrensad BNP minskade med drygt 0,7 procent. På årsbasis växte BNP istället med 1,4 procent. I relation till Frankrike och Italien är det ett väldigt svagt utfall. Säsongrensad BNP-tillväxt på kvartals- och årsbasis för Frankrike och Italien var istället 0,7 och 5,4 respektive 0,6 och 6,4 procent.

Stigande energipriser och inflation

Inflationen steg till 5,1 procent under januari i år. Den underliggande inflation, utan hänsyn till energi, livsmedel, alkohol och tobak, var istället 2,3 procent. Livsmedel har blivit dyrare men under januari kunde mer än hälften av inflationen tillskrivas högre energipriser. Energiinflationen var historiskt hög på nästan 30 procent och drevs framför allt av ökade gas- och elpriser. Omkring 20 procent av Europas energikonsumtion består av naturgas och omkring en stor del av gasen köps från Ryssland. Den väpnade konflikten tillsammans med utformningen av sanktioner kan bidra till ytterligare energibrist och således ökad inflation. Om energipriserna fortsätter att vara höga ökar risken för att den höga inflationen blir mer långvarig. Den underliggande inflationen är dock inte särskilt mycket högre än två procent och ECB rapporterade i början utav februari att man ämnar bibehålla styrräntan på noll procent under den resterande delen av prognosperioden, vilken sträcker sig till slutet av 2024.

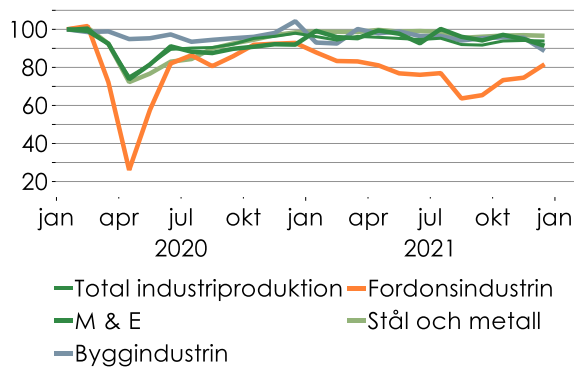
På kort sikt kommer inflationen sannolikt att fortsätta att befinna sig över inflationsmålet.

Utbudspenning inom industrin

Industriproduktionen i euroområdet har fluktuerat under året men oftast legat på en högre nivå än innan pandemin. I december var produktionen omkring en procent högre jämfört med före pandemin. Däremot har den tyska industriproduktionen ännu inte återhämtat sig och var i december omkring sju procent lägre än nivån före krisen.

1.13 Industriproduktion i Tyskland

Index 2020:1=100, säsongrensat och kalenderkorrigerat

Källa: German Federal Statistical Office (Statistisches Bundesamt) och Macrobond

Framför allt är det den tyska fordonsindustrin som har utvecklats svagt. Produktionen i fordonsindustrin var i augusti nästan 40 procent lägre än i början av 2020. Även om fordonsindustrin har utvecklats starkt sedan dess var produktionen i december fortsatt 20 procent lägre än innan pandemin (se diagram ovan). Utvecklingen i den tyska fordonsindustrin beror till stor del på bristen av halvledarkomponenter. Bristen på insatsvaror gäller även för den tyska tillverkningsindustrin som helhet. Ordergångar överstiger signifikant produktionen och andelen företag inom tillverkningsindustrin som rapporterade produktionsföreningen till följd av brist på insatsvaror var i december den högsta sedan inledningen av pandemin. Det indikerar att produktionen kommer att öka i takt med att utbudsproblematiken avtar.

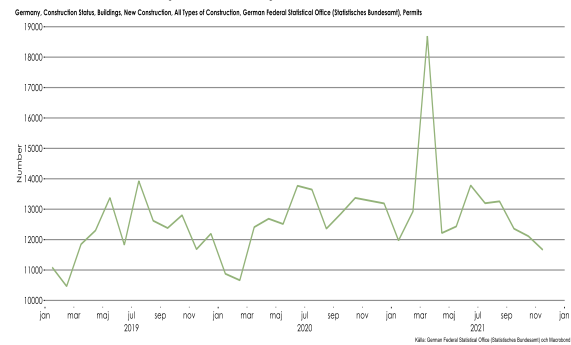
Den tyska byggindustrin utvecklades svagare under förra årets två inledande månader till följd av bland annat stora regnmängder. I mars växlade dock produktionen inom byggindustrin upp igen men därefter har produktionen gradvis dämpats. Totalt sett har byggsektorn påverkats i mindre grad än övriga branscher inom den tyska ekonomin sedan coronapandemins utbrott. Det kan sannolikt kopplas till långa ledtider, ett ökat fokus på hemmiljön och en expansiv ekonomisk politik med förväntningar om låga räntor framöver.

Blickar man framåt kan det konstateras att antalet bygglov fortsätter att minska. Stämningsslaget inom industrin har också dämpats. Det är tydligt i grafen nedan att bristen på material aktualiserades när efterfrågan steg. Även om efterfrågan har fallit är det fortsatt en stor andel av företagen som anger att brist på material begränsar deras produktion, även om andelen minskat från toppen i juli.

Byggbranschen är i regel känslig mot räntehöjningar, då nya projekt oftast finansieras via lån och den förväntade avkastningen minskar med högre räntekostnader. Hur räntorna och inflationen utvecklas framöver kommer därför att ha en stor påverkan på den tyska byggbranschen.

1.14 Utfärdade bygglov, brist på material

Antal, tusental, procent, Tyskland

Uppväxling i återhämtningen

För industrin som helhet i euroområdet har de flesta konfidensindikatorer varit relativt konstanta under senare tid, och fler aktörer inom tillverkningsindustrin tror på fortsatt expansion, snarare än det motsatta. Det står i viss kontrast till faktisk industriproduktion som under större delar av 2021 var lägre än innan pandemin. De senaste månadernas industriproduktion har däremot varit positiv och industriproduktionen är återigen högre än innan pandemin.

Lättade restriktioner, ett högt hushållssparande och expansiv finans- och penningpolitik stimulerar tillväxten framöver. Hur stark tillväxten blir beror sedan på bland annat på hur snabbt tjänstesektorerna och turistbranschen återgår till ett mer normalt läge, energipriserna och utvecklingen i Ukraina. Viktigt är även hur bestående utbudsproblemen blir inom industrin.

God utveckling av svensk ekonomi

Stark avslutning på 2021

Svensk ekonomi klarade sig relativt väl under pandemin. Under 2021 ökade BNP starkt och under andra kvartalet var BNP tillbaka på samma nivå som under det fjärde kvartalet 2019, innan pandemin.

Under det fjärde kvartalet 2021 växte BNP med 4,8 procent i årstakt och med 1,1 procent från föregående kvartal. Tillväxten under 2021 kan framför allt tillskrivas en ökning av hushållens konsumtion, vilken bidrog med drygt 2,5 procentenheter. Därefter kom de främsta bidragen från fasta bruttoinvesteringar och offentlig konsumtion med 1,52 respektive 0,74 procentenheter. Exporten ökade med 7,5 procent under året men importen ökade ännu mer, med 9,4 procent, vilket innebär att nettoexporten istället hämmade BNP-tillväxten.

Hushållens konsumtion minskade med närmare tio procent under inledningen av pandemin och var på årsbasis 4,7 procent lägre under 2020 jämfört med 2021. Årstillväxten har därmed delvis påverkats av de nedpressade nivåer vi såg under 2020 men hushållens

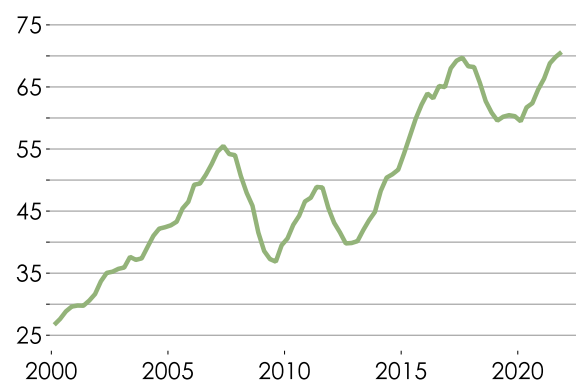
konsumtion återgick också till nivåerna innan pandemin under andra kvartalet av 2021, och har därefter fortsatt att växa. Särskilt tjänstekonsumtionen återhämtade sig under den andra halvan av 2021.

Stigande bostadsinvesteringar

Bostadsinvesteringarna, som på egen hand utgör ungefär en femtedel av de totala investeringarna, ökade sammantaget med drygt tre procent under 2020 jämfört med 2019. Ökningen har fortsatt under 2021 och bostadsinvesteringarna var elva procent högre jämfört med föregående år, i fasta priser.

1.15 Bostadsinvesteringar

Fasta priser, säsongrensad, miljarder kronor

Källa: Statistics Sweden (SCB) och Macrobond

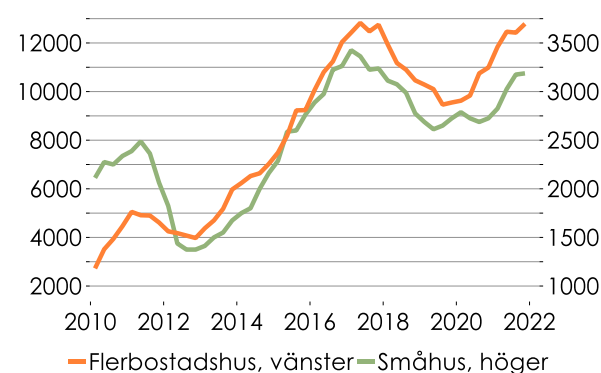
Konjunkturinstitutets indikator för byggindustrin föll tillbaka något i februari, efter uppgången i januari. Indikatorn föll med 0,7 enheter, från 108,6 till 107,9. Läget är alltså fortfarande väldigt positivt och trots att företagen uppger att byggandet minskat något de senaste tre månaderna är utsikterna de kommande tre månaderna starka och byggandet spås öka. Samma sak gäller antalet anställda, som förvisso ökade de senaste tre månaderna men som förväntas fortsätta öka under de kommande tre månaderna.

Företagen uppger även att anbudspriserna har ökat och förväntas fortsätta stiga. Det är sannolikt en stor anledning till att både byggandet och antalet anställda tros öka framöver.

Under 2021 ökade antalet byggstarter för både flerbostadshus och småhus, som kan ses i diagrammet nedan. Tillväxten i antalet byggstarter för småhus avstannade under sista kvartalet 2021, i kontrast till antalet byggstarter för flerbostadshus där tillväxten var fortsatt hög. Konfidensindikatorn för byggbranschen pekar på att byggandet kommer fortsätta att öka framöver.

1.16 Byggstarter

Antal bostäder, utjämnade och uppräknade kvartalsdata

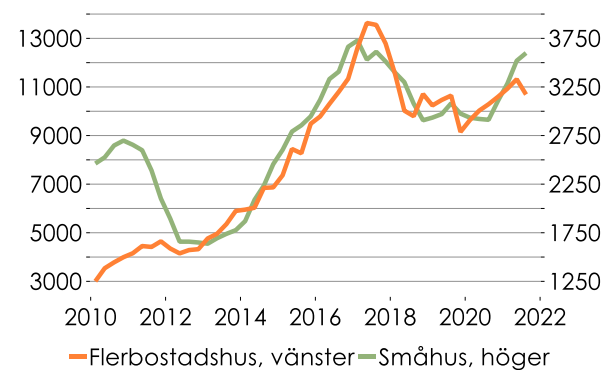

Källa: Statistics Sweden (SCB) och Macrobond

Diagrammet nedan visar antalet utfärdade bygglov. Denna statistik är visserligen svårtolkad till följd av säsongeffekter och eftersläpningar i rapporteringen men kan också ge en fingervisning om hur bostadsinvesteringarna väntas utvecklas. Här skiljer sig trenderna, och indikerar snarare att vi kommer att se en större ökning i antalet småhus framöver, samt att antalet byggstarter för flerbostadshus borde minska. I regel är eftersläpningarna som störst för det senaste kvartalet så det finns anledning att inte dra för starka slutsatser av resultatet.

1.17 Utfärdade bygglov

Antal bostäder, utjämnade kvartalsdata

Källa: Statistics Sweden (SCB) och Macrobond

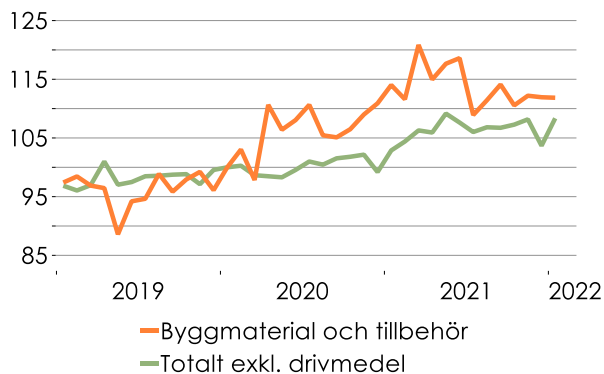
Ökningen av antalet utfärdade bygglov för småhus skulle kunna bero på förändrade boendepreferenser. Att även omsättningen av bostäder har varit hög under pandemin kan vara ett tecken på att preferenserna har förändrats för många hushåll. Omsättningen av bostäder tenderar att samvariera med konjunkturen, så när konjunkturen stärks ökar omsättningen och när konjunkturen försvagas sjunker omsättningen. Under coronapandemin har omsättningen varit hög trots att konjunkturen inledningsvis försvagades, vilket skulle kunna förklaras av förändrade behov till följd av mer hemarbete och andra livsstilsförändringar. När nu de sista restriktionerna har fasats ut och livet börjat återgå till det normala kommer det visa sig om

förändrade boendepreferenser var ett temporärt inslag eller en permanent ändring.

På längre sikt talar stigande räntor för att prisutvecklingen blir svagare och därmed blir bostadsinvesteringarna sannolikt mer dämpade. En annan faktor som kan verka återhållande på bostadsinvesteringarna är ökande byggkostnader i spåren av stigande råvarupriser och utbudsbegränsningar.

1.18 Detaljhandeln

Försäljningsvolym, index, 2020:1=100, säsongsrensad.

Källa: Statistics Sweden (SCB) och Macrobond

Detaljhandeln mer dämpad under sommaren

Försäljningsvolymen inom detaljhandeln utvecklades positivt som helhet under 2021 (se ovan). Total försäljningsvolym, exklusive drivmedel, ökade med drygt 4,5 procent jämfört med 2020. I januari i år var försäljningsvolymen fem procent högre än under januari 2022. En del som gick starkt under 2020 var försäljningen av byggmaterial och tillbehör.

Försäljningsvolymen för dessa företag ökade med nästan 15 procent 2020, en utveckling som var gynnsam även för skogsindustrin. Under 2021 var tillväxten fortsatt positiv, men betydligt lägre. Försäljningsvolymen var knappt en procent högre 2021 jämfört med 2020. Utvecklingen hitintills i år har istället varit negativ. Försäljningsvolymen i januari var strax under den i december och jämfört med januari föregående år hade volymen minskat med nästan två procent.

Industriproduktionen är fortsatt stark

Produktionen inom tillverkningsindustrin som helhet återhämtade sig kraftfullt under andra halvan av 2020 och nådde redan under hösten den nivå som rådde innan coronapandemins utbrott. Utvecklingen har varit fortsatt positiv och industriproduktionen var nästan tre procent högre under 2021 jämfört med 2020.

Till skillnad mot euroområdet i allmänhet och Tyskland i synnerhet, fortsatte svensk industriproduktion att utvecklas mestadels positivt. Industriproduktionen, i säsongsrensade tal, för euroområdet var i december 2021 strax under produktionen i januari samma år. I Tyskland var

produktionen 2,5 procent lägre. I Sverige var industriproduktionen istället 3,3 procent högre. Utvecklingen ser däremot olika ut för branscherna inom tillverkningsindustrin.

Fordonsindustrin respektive stål- och metallindustrin minskade båda sin produktion med närmare tio procent under 2021. För fordonsindustrin har bristen på halvledare spelat en stor roll, både Scania och Volvo har exempelvis behövt tillfälligt pausa sin produktion. Att stål- och metallindustrin har minskat sin produktion beror sannolikt på fortsatta utbudsproblem, högre energipriser och minskad industriproduktion i Kina.

Konjunkturinstitutets barometerindikator har visat på att stämmningsläget inom tillverkningsindustrin har varit betydligt starkare än normalt under hela 2021. De två första månaderna under 2022 visar inga indikationer på att det skulle komma att förändras. Majoriteten av företagen förväntar sig både ökat antal anställda och ökade exportvolymerna.

Stor påverkan av global ekonomi

Som en liten öppen ekonomi påverkas Sveriges ekonomiska utveckling i stor utsträckning av tillväxten och efterfrågan i våra exportländer. Samma resonemang som positionerar Sverige väl inför minskade strukturella trögheter gör också Sverige sårbart för förändringar i världsekonomin. Ökade energipriser, den ryska invasionen av Ukraina kommer dämpa den globala efterfrågan och därmed svensk tillväxt. Hävda pandemirestriktioner och en fortsatt expansiv ekonomisk politik i Sverige är motverkande faktorer.

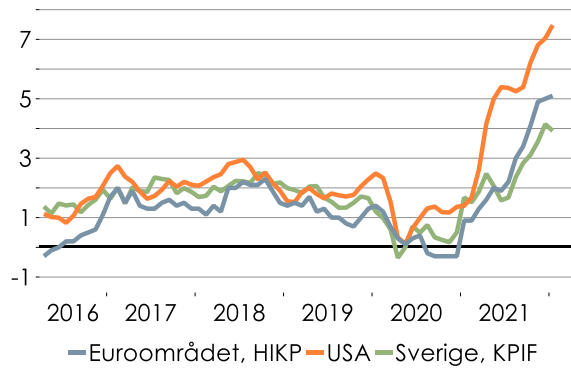
Stigande inflation

I Sverige har inflationen ökat markant under 2021, vilket syns i diagrammet nedan. Inflationstakten uppgick till närmare fyra procent i januari i år, vilket är en tydlig uppgång från januari föregående år då inflationstakten uppmättes till 1,6 procent. Den underliggande inflationen, utan hänsyn till energi, var däremot inte över inflationsmålet en enda gång under 2021, utan det var först i januari 2022 som den passerade gränsen på två procent. Den underliggande inflationen var i januari 1,5 procentenheter lägre än KPIF, vilket påvisar vilken direkt effekt ökade energipriser har haft på inflationen. Ytterligare en procentenhet kan tillskrivas prisökningar för transporter, vilken sannolikt också delvis kan härledas till högre energipriser.

Hur energipriserna utvecklar sig framöver är svårt att veta, men att de fortsätter att öka i den takt de har gjort det senaste året är osannolikt. Därmed är sannolikt den höga inflationen övergående.

1.19 Inflation

Procent, årlig förändringstakt

Källa: Statistics Sweden (SCB), U.S. Bureau of Labor Statistics (BLS), Eurostat och Mac

Trävarumarknaden

- Svenska sågverk överträffade förväntningarna och slog produktionsrekord för 2021.
- Den brittiska marknaden har kommit ikapp sitt underskott och minskar sin import.
- Amerikanska trävarupriser rusar igen och tar sikte på förra årets rekord.
- Efter mer än ett års diskussioner inför Ryssland sitt exportförbud på rundvirke.
- Detta drabbar främst kinesiska sågverk som får det svårare med råvaruförsörjningen.

Amerikanska priser högre

Förra årets extraordinära prisuppgång på den amerikanska marknaden upprepar sig. Säsongsmissigt har de amerikanska priserna under de senaste månaderna dessutom legat högre än förra året. En förväntan om att de skulle dämpa sig under inledningen av året har också kommit på skam, och priserna har istället fortsatt uppåt.

Prisuppgången har skett i spåren av ökade råvarukostnader för kanadensiska sågverk som under inledningen av hösten drog ned produktionen. När så trävarupriserna ökade för att möta kostnadsnivån drabbades Kanada istället av svåra väderförhållanden och transportmöjligheterna hämmades kraftigt av bortspolade vägar och förstörd infrastruktur. Under samma tidsperiod, i månadsskiftet november-december, slog dessutom uppdaterade tullavgifter igenom för exporten till USA. Exporttullarna gick från 10 procent till 20 procent, och är en del av en tvist som har pågått mellan länderna under decennier. Vid nästa uppdatering av tullarna, under fjärde kvartalet i år, förväntas de återigen sänkas till omkring 10 procent.

Det är alltså flera störningar som har påverkat produktionen i Nordamerika och återigen lett till ett underutbud av trävaror. Situationen kan ses som ett skolboksexempel av pisksnärtseffekten (*bullwhip-effect*) där en marknad som försöker komma i balans drabbas av fördröjningar i marknadssignalerna och inte lyckas matcha produktion mot efterfrågan.

Dessutom borde trävarupriserna, som under hösten ökade, gjort det högst intressant för europeiska och inte minst tyska sågverk att exportera till USA. Sågverken hade dock noterat de kraftigt sänkta priserna under sommaren, och i sin tur dragit ned på exporten och produktionen. När efterfrågan återuppstod var det, utöver de vanliga fördröjningarna, också svårt att få tag på

transportkapacitet över Atlanten på grund av den fortgående globala logistikkrisen.

Råvarukostnaden sätts dessutom utifrån en administrativ modell med fördröjning på nästan ett halvår. Den kanadensiska situationen är därmed ett tydligt exempel på hur politik och förändrade spelregler försvårar för marknaden att nå balans efter en störning.

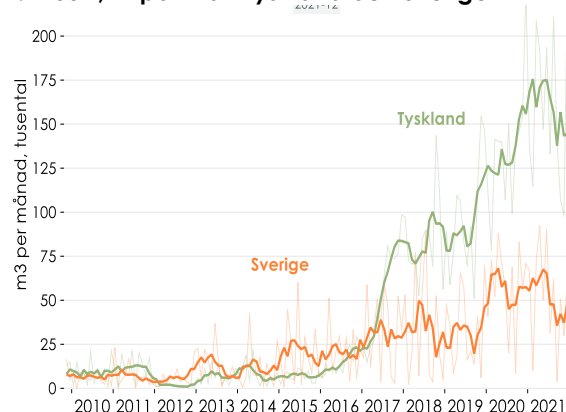
Förväntningarna är att amerikanska priser dämpas fram mot sommaren. Då krävs det att kanadensisk produktion tar fart igen, och att exporten från Europa till USA kommer igång. Trots det höga prisläget har enskilda sågverk i västra Kanada annonserat att de permanent avser stänga produktionskapacitet, som en följd av de stora barkborreangreppen i området för 10 – 15 år sedan.

2.1 Prisutveckling trävaror (2"x4"), USA

Källa: Macrobond och NRCan

2.2 USA, import från Tyskland och Sverige

Källa: Svandata och Skogsindustrierna

Den brittiska marknaden kommer ikapp

Storbritannien har under pandemin varit ett viktigt draglok för svensk export och kan ses som en av de primära anledningarna till de goda marknadsförutsättningarna. En stabil och ökande

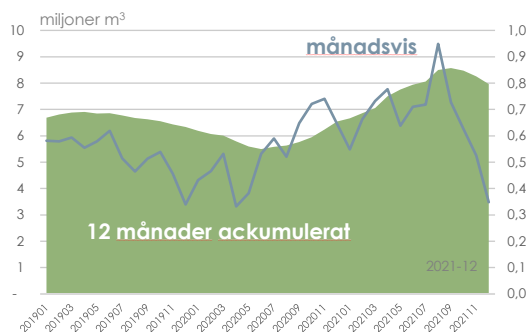
efterfrågan i början av 2020 möttes av ett minskat utbud när britterna stängde ner delar av sitt samhälle i inledningen av pandemin.

Som mest var importen cirka 1 miljon kubikmeter lägre än deras normala importtakt om cirka 7 miljoner kubikmeter per år, trots en fortsatt god efterfrågan. Senare under 2020 och i inledningen av 2021 kämpade den brittiska marknaden frenetiskt för att komma ikapp underskotten och importen låg på en oerhört hög nivå.

Framåt hösten 2021 började dock marknaden åter komma i balans och utbudet från den ökade importen letade sig hela vägen genom värdekedjan för att möta efterfrågan. Den underliggande efterfrågan är fortsatt god, men vi är nu i en period där den brittiska marknaden försöker komma i balans. Inom den närmaste framtiden finns det alltså inte samma möjligheter att förlita sig på Storbritannien som draglok för den globala efterfrågan på svenska trävaror.

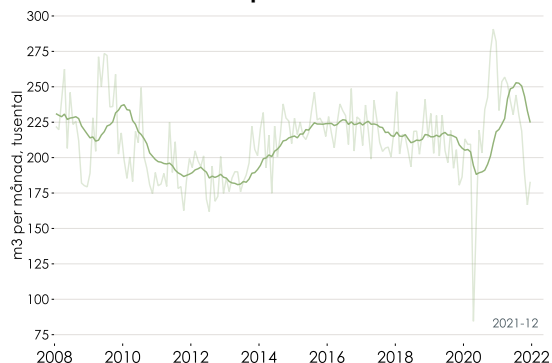
Samtidigt som importen har ökat signifikant över normala nivåer, har också efterfrågan varit oerhört stark. Det gör det svårt att bedöma var importbehovet kommer att landa under 2022 och det finns en risk för att marknaden överkompenserar i perioder. Men de närmaste månaderna finns det anledning att tro att importen kommer att vara lägre än under 2021.

2.3 Brittisk trävaruimport, alla länder

Källa: Svandata och Skogsindustrierna

2.4 Svensk trävaruexport till Storbritannien

Källa: Svandata och Skogsindustrierna

Ryssland

Det länge omtalade ryska exportförbudet av rundved har sedan årsskiftet blivit aktiverat. Det är än oklart exakt hur dessa kommer att slå, men det kan komma att bli en viss instabilitet på kort sikt, framför allt längs den kinesiska gränsen, där kinesiska sågverk riskerar att få ett bortfall på cirka sex miljoner kubikmeter på årsbasis från de ryska skogarna. I en övergångsperiod kan kinesiska sågverk därmed vända sig till världsmarknaden och Europa för att få tag på sågtimmer. På medellång sikt bör effekten dock vara begränsad, då det för världsmarknadens balans inte har någon signifikant betydelse vilken sida av gränsen som timret sågas. Det förutsätter dock att ryska sågverk kan öka sin produktion eller att kinesiska sågverk flyttas till andra sidan gränsen.

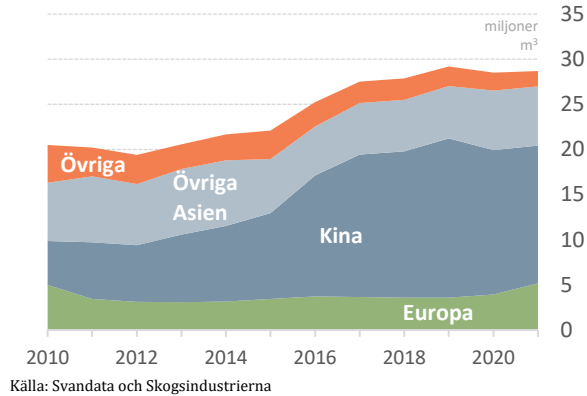
På den europeiska sidan är timmerhandeln relativt begränsad. För svensk del sker produktionen med svenska råvaror, till viss del kompletterat med norskt timmer. Exportförbudet för rundved från Ryssland får därmed ingen direkt påverkan på svenska sågverk.

En minskad export av rysk massaved riskerar dock att få större negativ effekt på svensk skogsindustri. Finsk skogsindustri lär behöva vända sig till Östersjöregionen för att täcka upp förlorade volymer från Ryssland och detta kan förändra balansen inom regionen.

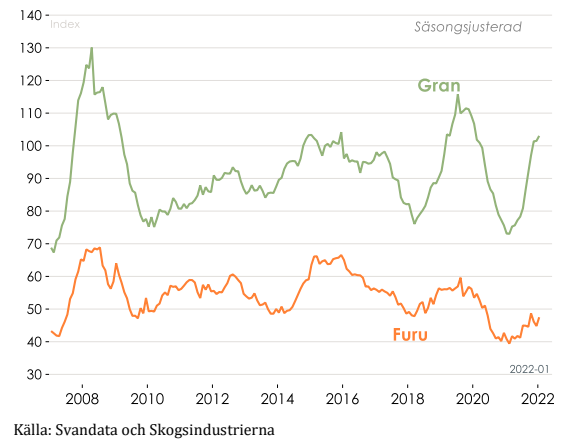
Ur ett rent trämarknadsperspektiv kan eventuella sanktioner mot Ryssland riskera att störa den ryska trävaruexporten till väst. Ryssland är, tillsammans med Kanada, världens absolut största trävaruexportörer. Båda länderna exporterar nära 30 miljoner kubikmeter sågade trävaror. Sverige har världens tredje största trävaruexport, och brukar ligga i storleksordningen 12–14 miljoner kubikmeter. Världsbalansen för trävaror är dock känslig, något vi inte minst har märkt under senaste två åren. Skulle exportvolymerna från ryska sågverk sina, riskerar det att snabbt påverka världsmarknaden.

Samtidigt är det endast cirka 10 procent av rysk export som går till västländerna. Majoriteten av Rysslands trävaruexport går till andra länder i Asien, framför allt Kina. Därmed blir kanske inte effekten av sanktioner från väst mot Ryssland fullt så stor på trävarumarknaden.

2.5 Rysk trävaruexport

2.7 Trävarulager vid svenska sågverk, index

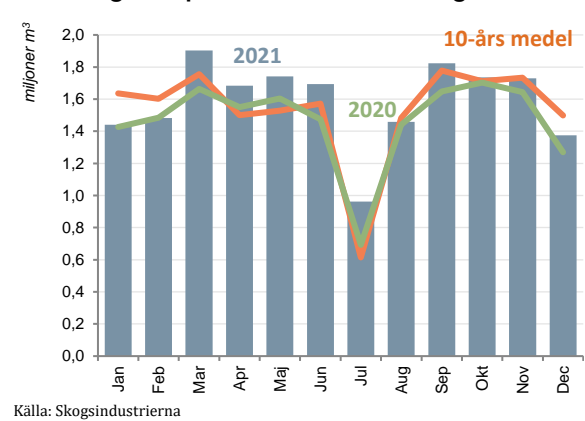

Produktionsrekord i Sverige

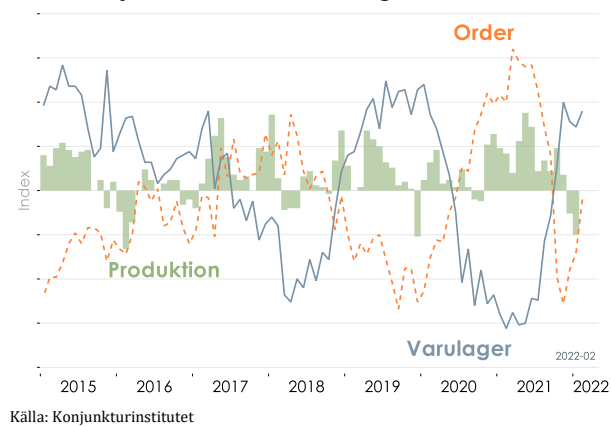
Under 2021 slog svenska sågverk nya produktionsrekord och den gäckande gränsen vid 19 miljoner kubikmeter sågad vara sprängdes. Produktionen översteg dessutom de höga förväntningar som fanns tidigare under året. Trots att vissa producenter hade annonserat att de förväntade att dra ned produktionen var produktionen för december dessutom fortsatt relativt god.

Lagernivåerna har nu också stabiliserat sig på säsongsmässigt normala nivåer, vilket ger en välbehövlig resit för trävarumarknaden.

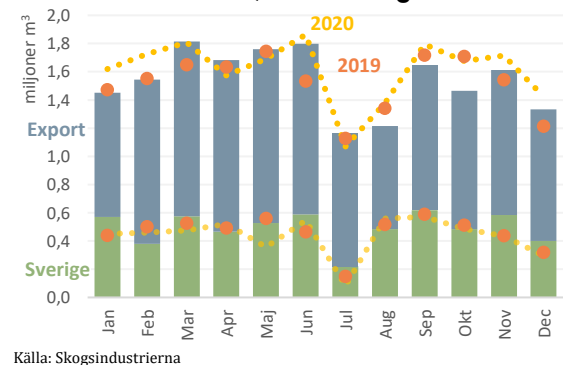
2.8 Sågverksproduktion, svenska sågverk

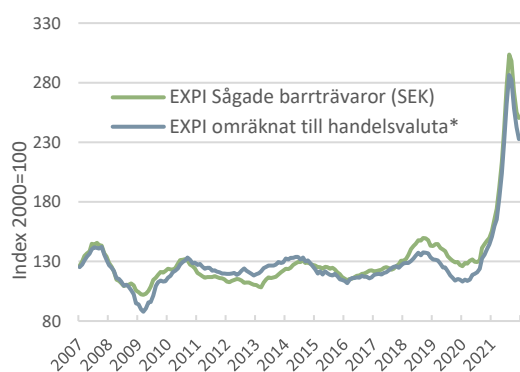
2.6 Konjunkturbarometern, sågverk

2.9 Leveranser 2021, svenska sågverk

2.10 Trävarupris, svenskt exportprisindex

Källor: SCB och Skogsindustrierna

Svensk export har varit stark under det senaste året, om än lägre än under det exceptionella exportåret 2020. Exporten var 17 procent lägre jämfört med 2020, men ser man längre tillbaka motsvarar den två procent högre än 2019 och en halv procent lägre än 2018.

Viktiga marknader har framför allt varit Storbritannien och Kontinentaleuropa. Den amerikanska marknaden har hållit sig på jämna nivåer som efter ökningen med 80 procent under 2020, men motsvarar dock fortfarande bara ungefär fem procent. Det är dock en marknad som är viktig för den svenska exporten eftersom USA har visat sig ofta vara prisdrivande på världsmarknaden, och den lär bli mer betydelsefull nu en period när den brittiska marknaden eventuellt dämpar sig något. De för svensk del viktigaste exportmarknaderna inom Europa har varit Danmark, Nederländerna och Tyskland, som alla har ökat kraftigt. Nu ser vi en utveckling där exporten till dessa marknader har vikit av något, när det gäller exporten till den brittiska marknaden beror det på att de har börjat komma ikapp sina underskott. För de europeiska marknadernas del, har bland annat Tysklands export minskat och en större andel av volymerna har då stannat kvar inom Europa. Om transportkapaciteten till Nordamerika inte blir något hinder finns det möjlighet att denna trend kommer att vända igen.

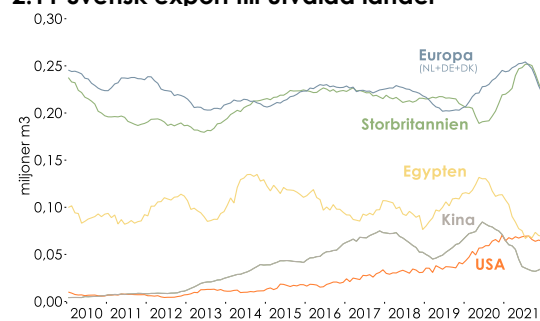
Till följd av den starka efterfrågan är exportpriserna fortsatt höga. En väntad sättning under fjärde kvartalet som spillde över till januari resulterade att prisindex är något mer än 40 procent högre jämfört med för ett år sedan. Indikationerna visar nu på att efterfrågan återigen tar fart och att det blir mer pressat på trävarumarknaden.

De höga exportpriserna har gjort att exportvärdet har ökat kraftigt och för 2021 exporterade Sverige sågade trävaror för 48,5 miljarder kronor. Att jämföra med exporten 2019 som var 28,5 miljarder trots liknande volymer. Även jämfört med pandemiåret 2020 så var exportvärdet oerhört starkt, då var exporten 1,5 miljarder, men volymen var också 12 procent högre.

Marknadssyntes

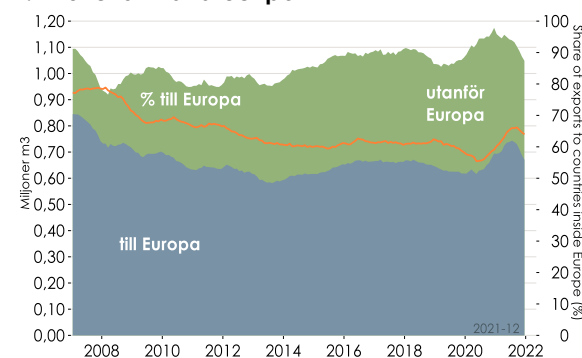
Det fanns förväntningar på en fortsatt god trävarukonjunktur även 2022, där marknaden under ordnade former skulle ha en chans att hitta tillbaka till en ny balans. Alla sådana förhoppningar verkar nu grusas, och det är svårt att sja om framtiden i ett omkullkastat världsläge. Det lär vara svårt för trävarumarknaden att uppnå någon form av normalt läge under rådande omständigheter.

2.11 Svensk export till utvalda länder

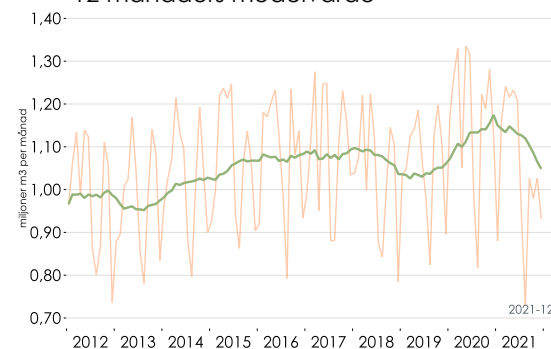
Källa: Svandata och Skogsindustrierna

2.12 Svensk trävaruexport

Källa: Svandata och Skogsindustrierna

2.13 Svensk trävaruexport, 12 månaders medelvärde

Källa: Svandata och Skogsindustrierna

2.14 Leveranser av trävaror 2021

	Januari - December	
Sågat och hyvlat	(1000 m ³)	Förändring jämfört med förra året
Sverige	5 905	13%
Storbritannien	2678	2%
Tyskland	740	-19%
Norge	1084	3%
Danmark	928	-5%
Nederländerna	992	-6%
Övriga Europa	1 624	
Europa	8 046	-3%
Egypten	830	-39%
Algeriet	252	-33%
Övriga Afrika	461	
Afrika	1 543	-32%
Mellanöstern	432	-22%
Kina	422	-51%
Japan	870	8%
Övriga Ostasien	371	
Asien	1 663	-18%
USA	770	-4%
Övrigt	219	
Total Export	12 673	-10%

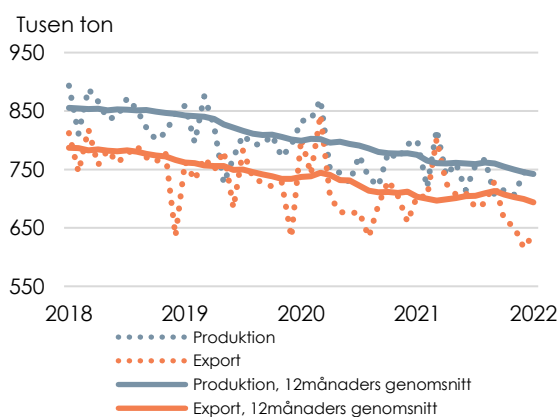
Källa: Svandata och Skogsindustrierna

Papper- och kartongmarknaden

- Produktionen och leveranserna av grafiskt papper minskar och väntas göra det även framöver.
- Produktionen och leveranserna av förpackningsmaterial är stabila.
- Exporten till Italien ökar för flera segment.
- Priserna på grafiskt papper fortsätter att stiga kraftigt. Även priserna på förpackningsmaterial stiger. Stigande kostnader är en förklaring, liksom minskad produktionskapacitet.
- Till skillnad från i Sverige ökade global produktion av papper och kartong under 2021.

Sveriges leveranser av papper och kartong utgörs främst av förpackningsmaterial men även av mjukpapper och grafiskt papper. Vid utgången av 2021 hade både produktion och totala leveranser minskat med fyra respektive tre procent jämfört med helår 2020. Den totala produktionen av papper och kartong uppgick under 2021 till 8,9 miljoner ton. Även under januari i år sjönk den totala produktionen och leveranserna. Minskningen hänger samman med nedstängning av bruk och minskad produktion av grafiskt papper under 2021. Nedan följer en genomgång av de olika segmenten.

3.1 Produktion och export av papper och kartong

Källa: Skogsindustrierna

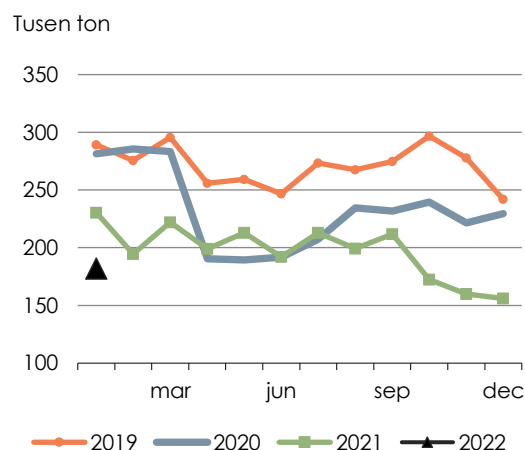
Grafiskt papper

Produktionen av grafiskt papper minskar – men mindre än väntat

Under 2021 tillverkades 2,4 miljoner ton grafiskt papper. Det innebär en nedgång med 15 procent, eller drygt 420 000 ton, jämfört med 2020. Den stora

nedgången hänger samman med att det under 2021 stängdes två massa- och pappersbruk. Fallet i produktionen för 2021 är dock klart mindre än bortfallet av produktionskapacitet i de nedstängda brukna som uppgår till 1,4 miljoner ton. Det indikerar att andra producenter har ökat sin produktion. Under januari ser vi dock en fortsatt nedgång av den grafiska produktionen (se diagram nedan).

3.2 Produktion av grafiskt papper

Källa: Skogsindustrierna

Även exporten av grafiskt papper minskar

Exporten av grafiskt papper minskade också under 2021. Nedgången uppgick till drygt nio procent (se tabell nedan). Största marknaden är Europa och framför allt EU, cirka 65 procent av exporten går dit (se diagram A i appendix). Även exporten till EU gick tillbaka med drygt nio procent till 1,5 miljoner ton. Exporten till majoriteten av de övriga regionerna gick också tillbaka under året.

3.3 Leveranser av grafiskt papper, 2021

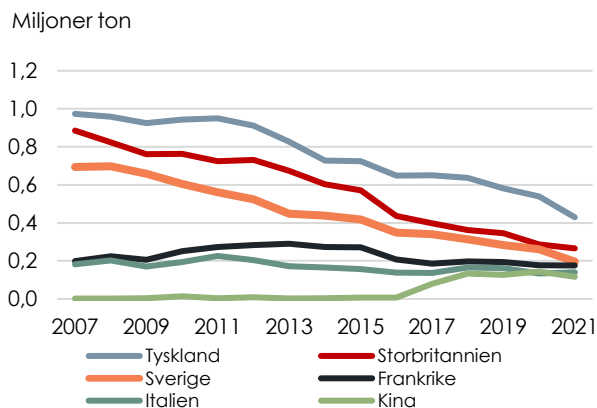
	Tusen ton	Förändring jämfört med föregående år	
		%	Tusen ton
Totala leveranser	2 458	-10,8	-299
Sverige	196	-24,8	-65
Export	2 261	-9,4	-234
EU	1 477	-9,4	-153
Övr Europa	411	-3,0	-13
Afrika	48	-34,1	-25
Asien	228	-20,5	-59
Nordamerika	12	-10,1	-1
Latinamerika	52	-1,0	-1
Oceanien	34	95,7	17

Källa: Skogsindustrierna

Leveranserna till den tyska marknaden, som är vår enskilt största marknad, minskade med 20 procent. Exporten till Storbritannien minskade på årsbasis med åtta procent. Leveranserna till båda dessa länder

har gradvis minskat under de senaste 15 åren (se diagram nedan). Nedgången följer av en allmän nedgång i efterfrågan på grafiskt papper.

3.4 Leveranser av grafiskt papper, vissa marknader 2007 – 2021 årstal

Källa: Skogsindustrierna

Kontorspapper mot strömmen

Sett till de olika segmenten av grafiskt papper var det produktionen av tidningspapper som gick tillbaka under 2021, så även om man tar hänsyn till kapacitetsbortfallet. Exporten av tidningspapper minskade också till majoriteten av regionerna.

Produktionen av det trähaltiga tryckpappret, där bland annat magasinpapper ingår, minskade också under 2021. Produktion och leveranser av det träfria tryckpappret (där kontorspapper ingår) ökade däremot under stora delar av 2021. Och exporten av träfritt tryckpapper ökade med hela 14 procent.

I Europa ökar efterfrågan på grafiskt papper

Den negativa utvecklingen för svenskt grafiskt papper under 2021 är inte helt i samklang med utvecklingen i Europa. Där ökade den sammantagna efterfrågan på grafiskt papper fram till och med november med nästan tre procent till 18,1 miljoner ton, jämfört med motsvarande period 2020. Den negativa utvecklingen fortsatte förvisso för tidningspapper, liksom för magasinpapper. Men de övriga kvaliteterna, katalog- och bokpapper samt kontorspapper, ökade sammanlagt under året med fem procent.

Kraftigt stigande priser på grafiskt papper

Priserna för de olika grafiska kvaliteterna i Tyskland var under stark press från mitten av 2020 fram till och med april 2021.² Därefter vände priserna upp. Uppgången har skett från en låg nivå, och är trots ökningen inte tillbaka på de prisnivåer som var 2008.

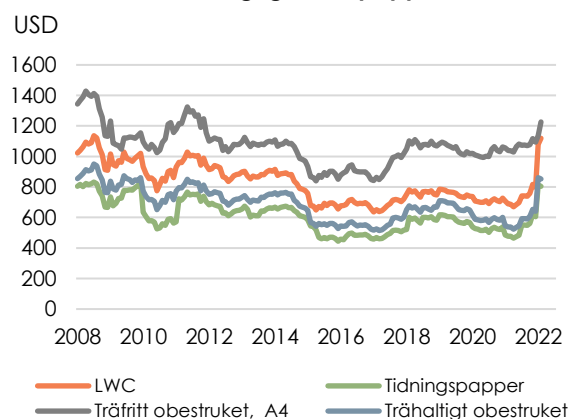
² För att studera prisutvecklingen för olika papperssegment kan prisutvecklingen i Tyskland tjäna som indikator på prisutvecklingen i lokal valuta. Prisutvecklingen kan se annorlunda ut på andra viktiga marknader såsom Storbritannien,

Under inledningen av 2022 sköt priserna i höjden (se diagram nedan). Sedan december 2021 har priset för träfritt papper (A4) ökat med tolv procent. De övriga kvaliteternas priser steg med 30-40 procent. Störst prisökning var det för LWC, (används bland annat till reklambroschyrer).

Prisuppgången kan till stor del förklaras av stigande kostnader. Under hösten har energipriserna ökat kraftigt vilket gjort det dyrare att producera. Dessutom har råvarupriserna ökat. Det har varit och är ett historiskt högt pris på massa samtidigt som priset för returfiber har stigit.

Även den finska strejken kan ha påverkat priset genom att tillgång på grafiskt papper har minskat. Enligt senaste uppgifter är strejken förlängd till och med 2 april. Nedläggningarna av bruk i Sverige kan också ha haft en viss tillfällig effekt.

3.5 Priser utveckling, grafiskt papper, USD

Källor: Fastmarkets RISI och Skogsindustrierna

Fallande efterfråga och svag lönsamhet pekar ut riktningen

Kan de stigande priserna påverka utvecklingen av produktionen av grafiskt papper i Sverige framöver? Sannolikt inte. Nedgången i svensk produktion och leveranser följer av att bruk stängts ned och det faktum att det tar tid att ställa om till nya leverantörer. Nedläggningen av bruk både i Sverige och i andra länder är i sin tur en följd av en relativt svag lönsamhet. Grundproblemet är en fallande efterfråga. Bedömningen är att denna utveckling fortsätter framöver. Framförallt väntas efterfrågan på tidningspapper och magasinpapper fortsätta att minska medan bokpapper väntas utvecklas mer stabilt. De högre priserna nu kan förvisso medföra att produktionen blir något mer lönsam. Men detta kommer om något endast bromsa nedläggningarna av bruk – snarare än att leda till ökad produktion och

USA och Kina. Även för enskilda kvaliteter från ett företag kan prisutvecklingen vara annorlunda än den generella bild som ges här. Av de kvaliteter som ingår i segmentet lyfts här ett axplock.

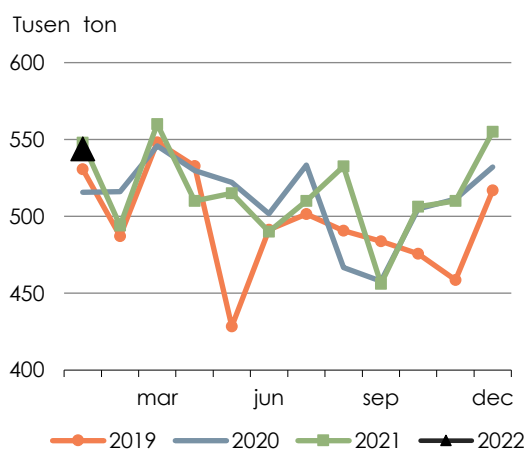
investeringar. Troligast är att det blir ett fortsatt fall i efterfrågan och att produktion av grafiskt papper i Sverige minskar även under kommande år.

Förpackningsmaterial

Stabil produktionen av förpackningsmaterial

Produktionen av förpackningsmaterial ökade något under 2021. Totalt producerades 6,2 miljoner ton. Utvecklingen för de olika segmenten varierar. För det minsta segmentet, förpackningspapper, ökade produktionen med sju procent medan de övriga två segmenten, wellpappmaterial och kartong för förpackning, ligger på samma nivå som under 2020. I januari var produktionen av förpackningsmaterial i stort sett på samma nivå som tidigare år under motsvarande månad (se diagram nedan).

3.6 Produktion förpackningsmaterial

Källa: Skogsindustrierna

Oförändrade leveranser

De sammantagna leveranserna av förpackningsmaterial för 2021 var på samma nivå som föregående år, det vill säga 6,3 miljoner ton. Även den totala exporten var ungefär densamma som under 2020.

Utvecklingen för de olika segmenten inom förpackningsmaterial varierar. För kartong till förpackningar, som är det största segmentet, har exporten ökat medan leveranserna till den svenska marknaden minskat.

För wellpappmaterial, som är det näst största segmentet, har leveranserna ökat för både exporten och de inhemska leveranserna.

Förpackningspapper som är det minsta segmentet, visar en mindre nedgång. Det är leveranserna till den svenska marknaden som har gått tillbaka medan exporten är oförändrad.

Hög och stabil export till Europa

Leveranserna till Europa återhämtade sig under det andra halvåret och för 2021 levererades det nästan fyra miljoner ton förpackningsmaterial till Europa. Europas andel av de totala leveranserna är 63 procent (se diagram B i appendix).

Den enskilt största marknaden inom Europa för förpackningsmaterial är Tyskland, men även Italien och Storbritannien är viktiga marknader för svensk industri. Leveranserna av förpackningsmaterial till Tyskland utvecklades stabilt under 2021.

Till Kina har leveranserna av förpackningsmaterial planat ut och för 2021 ökade leveranserna med knappt en procent. Det är framförallt kartong för förpackningar som levereras till Kina.

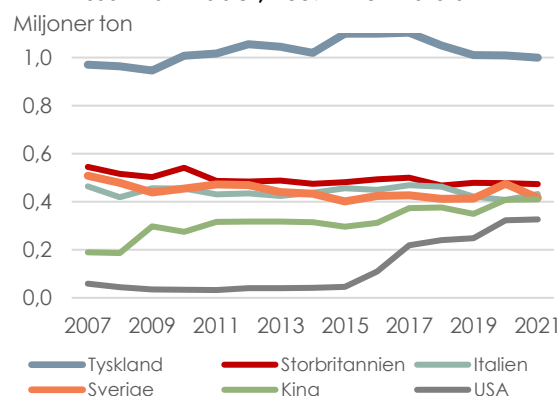
Även till USA har de sammantagna leveranserna planat ut, och ökade enbart med en procent. Cirka 80 procent av leveranserna utgörs av kartong för förpackningar.

3.7 Leveranser av förpackningsmaterial 2021

	Tusen ton	Förändring jämfört med föregående år	
		% Tusen ton	%
Totala leveranser	6 292	0,0	-7
Sverige	415	-12,4	-59
Export	5 877	1,0	61
EU	3 000	0,8	24
Övr Europa	960	4,7	43
Afrika	218	-15,1	-39
Asien	1 068	1,7	18
Nordamerika	350	2,8	9
Latinamerika	245	4,4	10
Oceanien	35	-10,7	-4

Källa: Skogsindustrierna

3.8 Leveranser av förpackningsmaterial till vissa marknader, 2007 – 2021 årstal

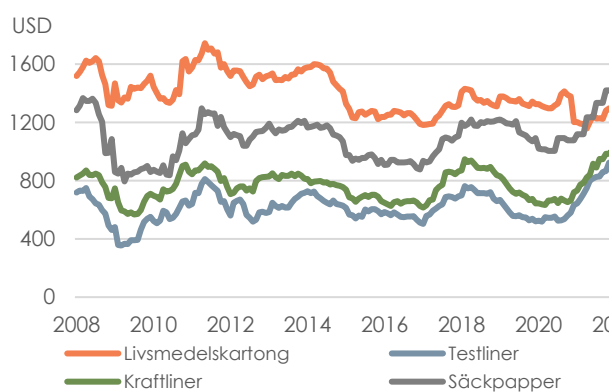

Källa: Skogsindustrierna

Kraftigt stigande priser på förpackningsmaterial

Priserna på förpackningsmaterial har återhämtat sig. Sedan augusti 2020 har priserna stigit, en uppgång som fortsatte även i början av 2022. Fortsatt ökad efterfrågan och stigande kostnader har lett till höjda priser. Ökningstakten varierar för olika kvaliteter och sedan årskiftet har priserna stigit med mellan fyra och elva procent. Priserna börjar därmed närma sig nivåerna från 2008 och 2011.

3.9 Prisutveckling förpackningsmaterial, USD

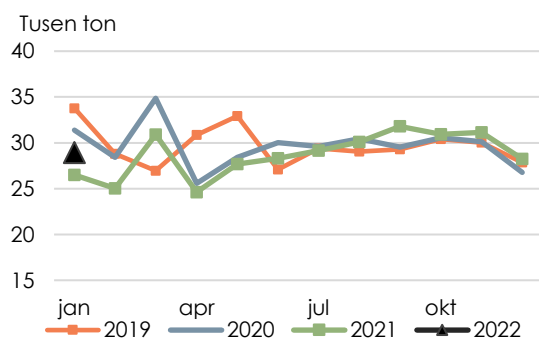
Källor: Fastmarkets RISI och Skogsindustrierna

Mjukpapper

Även segmentet mjukpapper utvecklas stabilt

Produktionen av mjukpapper minskade sammantaget under 2021 med tre procent till 344 000 ton. Året inleddes svagt med låg produktion och låga leveranser, men under andra halvan av 2021 återhämtade sig både produktion och leveranser. Under det fjärde kvartalet steg leveranserna med fem procent. Exporten och leveranserna till den svenska marknaden av mjukpapper minskade något under 2021. I januari i år blev mjukpappersproduktionen nio procent högre än under motsvarande månad i fjol. Produktionen var dock svag jämfört med tidigare år.

3.10 Produktion mjukpapper

Källa: Skogsindustrierna

Ökade leveranser till Italien

Italien är den tredje största marknaden för svensk export av papper och kartong, och under året har leveranserna till Italien ökat med fem procent till 580 000 ton. Tre fjärdedelar är förpackningsmaterial (förpackningspapper, wellpappmaterial och kartong) vilket har ökat med sex procent. Även exporten av grafiskt papper ökade under 2021 med fem procent.

Italien är samtidigt Europas näst största tillverkare av papper och kartong med en produktion på 9,6 miljoner ton. Under 2021 ökade produktionen efter att en ny enhet för förpackningsmaterial tagits i bruk. Att Italien trots en egen stor produktion importerar papper och kartong beror på att efterfrågan är större än deras produktionskapacitet. Dessutom producerar exempelvis Sverige kartong av annan, högre kvalitet. Svenska kartonger är baserade på massa och är därmed färskvarubaserade.

I Italien produceras papper och kartong förutom av massa även av returpapper. De förbrukar årligen drygt 5 miljoner ton returpapper och 3,4 miljoner ton massa. Italien har ingen stor produktion av massa utan importerar drygt 90 procent av den massa som de konsumerar. Cirka 35 procent av den massa som Italien använder kommer från svenska massaproducenter. Som tas upp senare i rapporten ökade exporten av massa till Italien med nästan 20 procent under 2021. Italien är därmed även vår tredje största enskilda exportmarknad för massa. Den stora ökningen hänger samman med att Italiens produktion av papper och kartong under 2021 steg med tolv procent till 9,6 miljoner ton.

Nyinvesteringar kräver långsiktiga spelregler

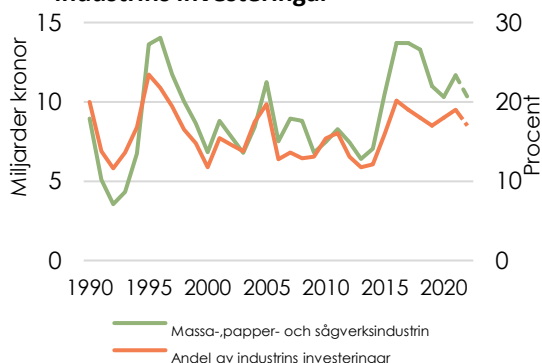
Högt kapacitetsutnyttjande

Produktionen och leveranserna av papper och kartong har därmed utvecklats relativt stabilt under senaste året. Samtidigt har priserna ökat. Det beror delvis på att kostnaderna stigit på grund av bland annat stigande energipriser. Men de stigande priserna kan också vara en följd av att efterfrågan är relativt stark. Möjligheten att öka produktionen har dock varit begränsad. Vissa bruk har som redan nämnts lagts ned. De som finns kvar har inte haft nämnvärd möjlighet att öka produktionen då kapacitetsutnyttjandet under året varit högt. För att kunna öka produktionen behövs därmed nyinvesteringar göras. När det gäller papper- och kartongproduktion innebär det stora och kostsamma investeringar som tar lång tid att få på plats. För att kunna och vilja göra dessa måste dels den ökade efterfrågan bedömas vara bestående, dels måste det finnas långsiktigt stabila spelregler för verksamheten. Det handlar om politiska beslut kring möjligheten att bruka skogen och i slutändan tillgången till

skogsråvara. De pågående politiska processerna i EU och Sverige talar för att man måste fokusera användandet av råvaran och verksamhet på den produktion som ger högst avkastning. Det talar för att någon återgång vad gäller exempelvis grafiskt papper inte är trolig. Efterfrågan bedöms dessutom fortsätta att minska för exempelvis tidningspapper.

Under de senaste fem åren har det dock gjorts stora investeringar inom skogsindustrin (sågverk, massa och pappersindustrin). Det har investerats 60 miljarder kronor, vilket motsvarar drygt 20 procent av industrins investeringar. Även framöver görs det stora investeringar som kommer att färdigställas de kommande två åren. Fram till nu har det alltså funnits en framtidstro i industrin. Investeringar görs inom både massa- och förpackningsindustrin. Investeringar i förbättringar och optimering fortgår löpande men det pågår även investeringar i nya maskiner, till exempel ny kraftlinermaskin, ny massalinje för att nämna några. Stora investeringar görs bland annat hos SCA Obbola, Metsä Board Husum, Stora Enso Skutskär och SCA Ortviken.

3.11 Massa/papper/sågverksindustrin investeringar och dess andel av totala industrins investeringar

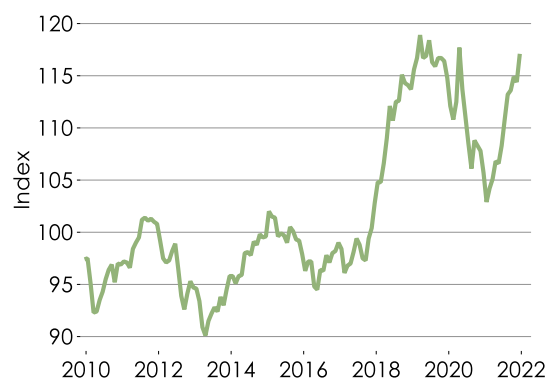
Källa: SCB

Exportvärde

Enligt SCB:s handelsstatistik till och med november 2021 har värdet av den svenska pappersexporten minskat med sju procent till 59,3 miljarder kronor, jämfört med motsvarande period föregående år. Nedgången kan kopplas till fallande volymer av svensk export av papper och kartong.

Exportpriserna för papper och kartong föll under 2020 för att sedan öka under hela föregående år. I genomsnitt var priserna under 2021 på samma nivå som under 2020. I januari i år steg priserna sedan kraftigt och var nästan 25 procent högre än i januari 2021 (se diagram nedan).

3.12 Exportprisindex papper och kartong

Ökad produktion globalt

Global produktion av papper och kartong

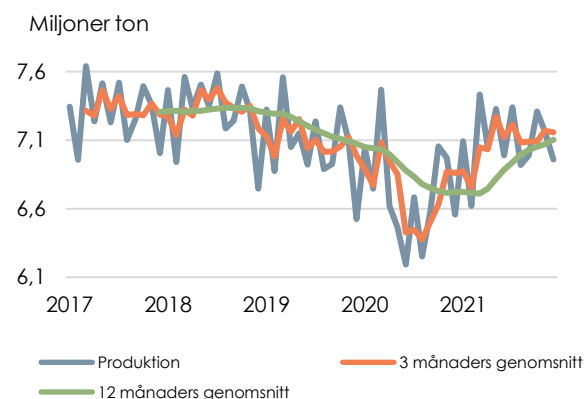
Den totala produktionen inom CEPI-området³ som motsvarar 82 procent av Europas produktion av papper och kartong, ökade med sex procent till 85,4 miljoner ton under 2021. Totalt har produktionen av grafiskt papper ökat med fem procent till 23 miljoner ton. Det är enbart tidningspapper som har haft en negativ utveckling. Produktionen av mjukpapper har gått tillbaka med tre procent till 6,4 miljoner ton. Däremot har förpackningsmaterial haft en positiv utveckling och har ökat med sju procent till 47,7 miljoner ton. Samtliga segment inom förpackningsmaterial har ökat under de elva månaderna det finns data på. Majoriteten av länderna inom CEPI har haft en positiv utveckling till och med november.

Europas största pappersproducent, Tyskland, har ökat sin totala produktion med sju procent. Det har varit en uppgång både i produktionen av grafiskt papper och förpackningsmaterial. Frankrike och Italien har haft motsvarande utveckling. I Frankrike steg total produktionen också med sju procent medan produktionen i Italien steg med tolv procent. (Se diagram nedan).

³ I CEPI-området ingår följande länder: Belgien, Finland, Frankrike, Italien, Ungern, Nederländerna, Norge, Polen,

Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Sverige, Storbritannien, Tjeckien, Tyskland och Österrike.

3.13 Europas* produktion av papper och kartong

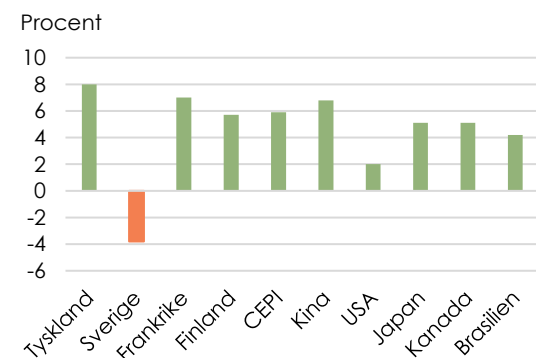
Källa: CEPI

*Med Europa avses CEPI-området vilket motsvarar 82 procent av Europas produktion

Kina är världens största pappersproducent. Enligt de senaste uppgifterna ökade produktionen av papper och kartong även där under 2021. Till och med december 2021 ökade produktionen med åtta procent till 136 miljoner ton.

Produktionen hos världens näst största pappersproducent, USA, steg med två procent till 69,3 miljoner ton. Produktionen i Japan och Kanada återhämtade sig och steg med fem procent 2021. Den brasilianska pappersproduktionen ökade med fyra procent till 1,7 miljoner ton.

3.14 Global procentuell förändring av produktion 2021/ 2020 årstakt

Källa: CEPI

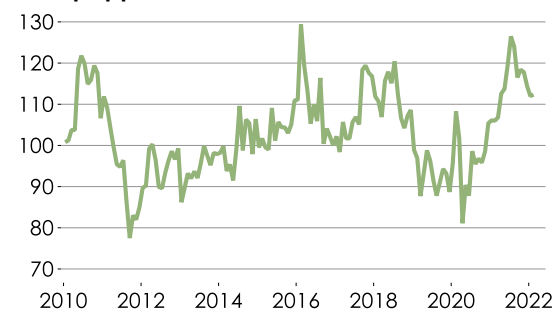
Synen på orderstocken god

Konjunkturinstitutets barometerindikator

Under stora delar av 2020 låg Konjunkturinstitutets barometerindikator för pappersindustrin under 100 vilket signalerar ett sämre än normalt stämningläge (se diagram nedan). Från oktober 2020 steg indikatorn, och från slutet av 2020 har den signalerat ett bättre än normalt stämningläge. Uppgången bröts

i augusti 2021. Trots nedgången sedan var stämningläget i februari i år fortsatt relativt högt.

3.15 Konjunkturbarometern, stämningläget, pappersindustrin

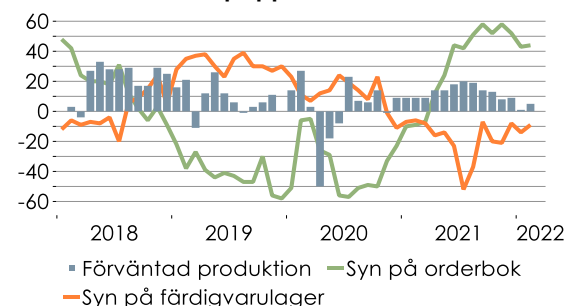

Källa: Konjunkturinstitutet och Macrobond

Omdömet om orderstockarnas storlek har förbättrats under en lång tid och trots att synen har försämrats marginellt sedan toppen i september 2021 är orderläget fortsatt väldigt bra, sett historiskt. För faktiskt produktion är det fortfarande fler snarare än färre som förväntar sig ökad produktion under de kommande tre månaderna. Däremot har andelen som tror på expansion gradvis blivit färre och i december 2021 var det ungefär lika många som trodde på ökad produktion som minskad. Andelen återhämtade sig dock något under januari i år.

När det gäller färdigvarulagren är frågan om dessa för närvarande är för stora, lagom eller för små. Negativa och fallande värden är alltså positivt. Att färdigvarulagren av många har uppfattats som för små har varit en bidragande orsak till att den sammanvägda barometerindikatorn har stärkts. Den uppgång som noterats sedan i juli drivs främst av att färre företag anger att färdigvarulagren är för små.

3.16 Delkomponenterna i den sammanvägda barometern, pappersindustrin

Källa: Konjunkturinstitutet och Macrobond

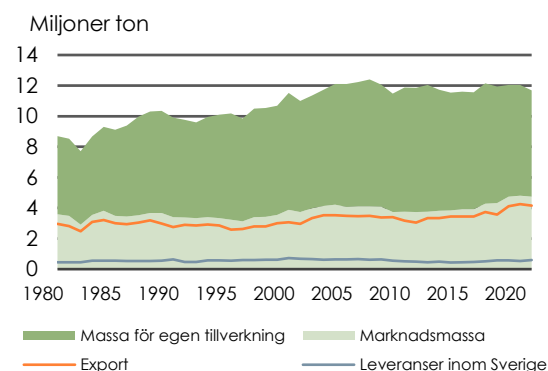
Massamarknaden

- Kraftigt stigande priser under 2021. Exportvärdet steg därför med nästan 20 procent under året.
- Produktion av mekanisk massa för eget behov minskade med hela 12 procent under 2021, en följd av långsiktigt dålig lönsamhet och nedlagda bruk.
- Leveranserna till hemmamarknaden ökade med tio procent medan exporten minskade något.
- Exporten till EU ökade, framför allt till Italien.
- Leveranserna till Kina sjönk medan leveranserna till USA är fortsatt stabila.
- Global produktion och leveranser av kemisk massa har gått tillbaka.

Den totala massaproduktionen (produktion av marknads massa samt massa för eget bruk) var sammantaget 11,7 miljoner ton under 2021, en minskning med tre procent jämfört med föregående år (se diagram 4.1 och tabell 4.2). Det som drev nedgången var att produktionen av massa för eget behov föll med fyra procent till 6,9 miljoner ton under 2021. Det var framför allt mekanisk massa för eget behov som gick tillbaka, produktionen minskade med 12 procent. Nedgången av mekanisk massa är en följd av att två svenska massa- och pappersbruk stängdes under året. Nedstängningarna beror på minskad efterfrågan och lönsamhet på grafiskt papper som görs av bland annat mekanisk massa. Bruken tillverkade både grafiskt papper och mekanisk massa.

Däremot var produktionen av kemisk massa för eget behov på samma nivå som under 2020, det vill säga den uppgick till 4,7 miljoner ton. Produktionen av de olika massakvaliteterna fortsätter därmed att drivas av de strukturella förändringar i efterfrågan på olika pappersprodukter som pågått under senare år.

4.1 Produktion av massa 1980–2021 produktion och leveranser

Källa: Skogsindustrierna

Massaproduktion januari – december 2021

tusent ton	Massaproduktion			
	total	%	marknads- massa	%
Blekt sulfat barr	4 544	-2,1	3 418	-1,2
Övrig kemisk massa	1 460	1,0	937	-1,5
Kemisk massa	9 004	-0,6	4 355	-1,2
Mekanisk och halvkemisk massa	2 693	-9,5	437	2,1
Totalt massa	11 696	-2,8	4 793	-0,9

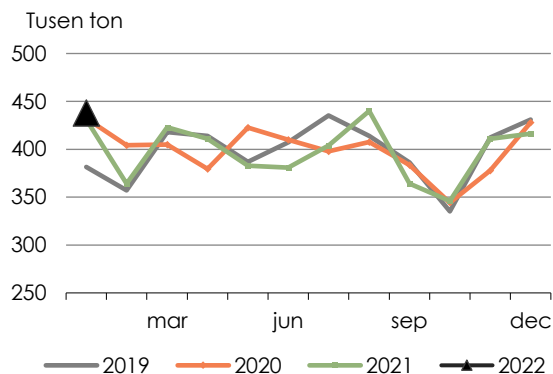
Källa: Skogsindustrierna

Stabil produktion av marknads massa

Den sammantagna produktionen av marknads massa uppgick till 4,8 miljoner ton under 2021, vilket innebär att produktionsnivåerna i stort sett var oförändrade från 2020. Produktionen av kemisk massa, som utgör drygt 90 procent av marknads massa, minskade aningen under året. De kvarstående tio procenten utgörs av mekanisk massa. Den produktionen ökade till 437 000 ton, motsvarande en ökning på två procent. Utvecklingen skiljer sig alltså tydligt åt mellan produktionen av mekanisk massa för eget behov, som föll kraftigt, och den som produceras för försäljning, som ökade.

Som vanligt varierade produktionen under året och i linje med tidigare år ökade produktionen under det fjärde kvartalet och var sedan relativt hög under januari 2022 (se diagram nedan).

4.2 Produktion av marknadsmassa

Källa: Skogsindustrierna

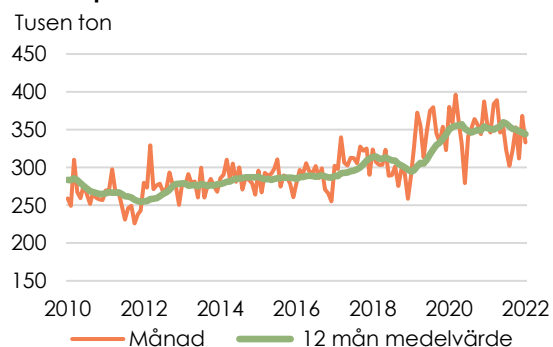
Ökade hemleveranser men minskad export

De totala leveranserna av marknadsmassa, till både Sverige och andra länder, slutade på samma nivå 2021 som föregående år. Efter ett starkt inledande första halvår minskade de totala leveranserna under det andra halvåret och slutade på totalt 4,7 miljoner ton för 2021.

Cirka tolv procent av de totala leveranserna går till den svenska marknaden. Hemmamarknaden utvecklades starkt under större delen av året och leveranserna ökade med hela tio procent till 587 000 ton. Ökning skedde inom samtliga delsegment. Året inleddes svagt men efterhand blev efterfrågan allt starkare. Under januari 2022 fortsatte den starka efterfrågan och leveranserna till hemmamarknaden var hela 12 procent högre än i januari 2021.

Den totala exporten av marknadsmassa gick däremot tillbaka för helåret 2021 med två procent till 4,2 miljoner ton. Under det fjärde kvartalet återhämtade sig exporten något. Men i januari i år var exporten sex procent lägre än i januari 2021.

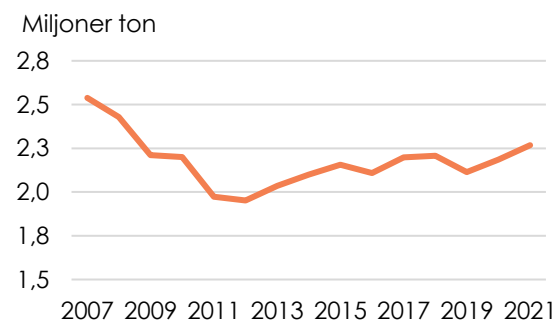
4.3 Export av massa

Källa: Skogsindustrierna

Den svenska massaindustrins största exportregion är EU, dit närmare 55 procent av exporten går. Leveranserna var under 2021 på en stabil och stark nivå. Totalt för 2021 steg leveranserna med fyra procent till 2,3 miljoner ton. Sedan bottennoteringen 2012 har massaleveranserna till EU ökat stadigt och är nu tillbaka på 2009 års nivåer. Återhämtningen avbröts i början av pandemin då leveranserna minskade till följd av stängda gränser. När de öppnades igen fortsatte leveranserna att stiga (se diagram nedan).

4.4 Leveranser till EU

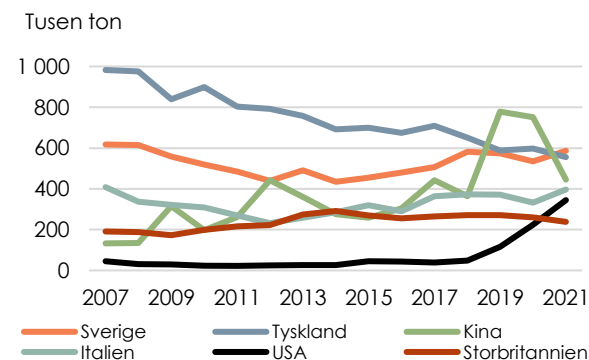

Källa: Skogsindustrierna

Minskad export till Tyskland, Storbritannien och Kina

Tittar man på exporten till enskilda marknader är leveranserna relativt spridd till många olika länder. Det är ingen tydlig marknad som dominerar (se diagram nedan). De största exportmarknaderna inom Europa är Tyskland och Italien. Leveranserna till den tyska marknaden har dock under en längre period gradvis minskat och under 2021 minskade leveranserna med sju procent till 555 000 ton. Under 2010 importerade Tyskland drygt 4,8 miljoner ton massa och 19 procent av detta kom från de svenska bruken. Under 2021 var den svenska andelen 14 procent, så i viss utsträckning har Sverige tappat marknadsandelar. En viss uppgång i exporten skedde sedan i januari i år. En förklaring till nedgången av importen av massa kan vara ett ökat användande av returpapper samt en minskad pappersproduktion i Tyskland.

4.5 Svensk massaexport till stora enskilda marknader, rullande 12 månaders tal

Källa: Skogsindustrierna

Till Storbritannien, som också är en viktig marknad, minskade exporten under 2021 med nio procent till 238 000 ton. Den brittiska pappersproduktionen, som till en betydande del använder sig av svensk massa, återhämtade sig dock under året och produktionen var från sommaren fram till och med november på samma nivå som tidigare, 3,3 miljoner ton.

Sverige drabbades dock inte hårdast. Den totala brittiska importen av massa minskade till och med november med hela 17 procent. De svenska massaleveranserna svarar fortfarande för cirka 35 procent av deras import.

Även exporten till Kina bromsade in kraftigt under 2021, nedgången var hela 40 procent. De sammantagna leveransernas uppgick till 450 000 ton, vilket motsvarar nivåerna som rådde för tre år sedan. En bidragande orsak till minskningen under 2021 är fortsatta logistikproblem och höga fraktkostnader till Kina.

4.6 Massaleveranser 2021

	Tusen ton	med föregående år	
		% Tusen ton	% Tusen ton
Totala leveranser	4 742	-0,9	-42
Sverige	587	10,0	53
Export	4 155	-2,2	-95
EU	2 268	3,8	84
Tyskland	556	-7,0	-42
Italien	396	19,0	63
Frankrike	264	-4,5	-13
Övr Europa	503	-5,8	-31
Storbritannien	238	-8,7	-23
Afrika	44	-21,6	-12
Asien	947	-20,8	-249
Kina	446	-40,6	-305
Nordamerika	345	53,8	121
USA	345	53,6	120
Latínamerika	16	-28,1	-6
Oceanien	30	-3,6	-1

Källa: Skogsindustrierna

Ökad efterfrågan på svensk massa i Italien, Finland och USA

Exporten till Italien har istället fortsatt öka och steg med hela 19 procent under 2021. Exportvolymen motsvarade 400 000 ton vilket innebär att Italien numera utgör vår tredje viktigaste enskilda exportmarknad.

Årets positiva utveckling sammanfaller sannolikt med att Italiens produktion av papper och kartong har återhämtat sig samt att en ny enhet har tagits i bruk. Produktionen steg med tolv procent till och med november 2021.

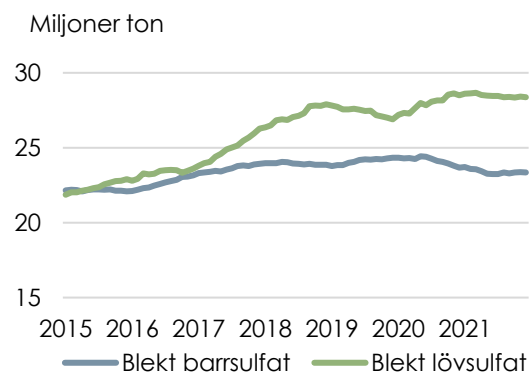
Under januari 2022 har det varit en ökning av leveranserna till den finska marknaden, från 4 000 ton till 9 000 ton. Det kan vara en följd av strejken i den finska massa- och pappersindustrin.

Leveranserna till USA har ökat stadigt under de senaste tre åren och under 2021 steg leveranserna med hela 54 procent till 345 000 ton. Exporten dit motsvarar nu sju procent av svensk export. Ökningen i efterfrågan kan bland annat härledas till stigande produktion av mjukpapper i USA, vilket kräver mer marknads massa.

Stabil global produktion av kemisk massa

Den globala produktionen av blekt sulfat (som är en del av kemiska massa) var i stort densamma 2021 som 2020. Totalt producerades det 51,7 miljoner ton. Det producerades 23,3 miljoner ton blekt barrsulfatmassa och 28,4 miljoner ton blekt lövsulfatmassa (se diagram nedan). Den svenska produktionen av blekt sulfatmassa har behållit sin andel av världens totala produktion av marknads massa. Alltjämt är 14 procent av blekt barrsulfatmassa som når marknaden, tillverkad i Sverige.

4.7 Global produktion av kemisk massa

Källor: EPIS och Skogsindustrierna

Minskade globala leveranser

Världens leveranser av blekt sulfatmassa slutade på 51 miljoner ton för 2021, en nedgång med fyra procent. Totalt har leveranserna till Europa ökat

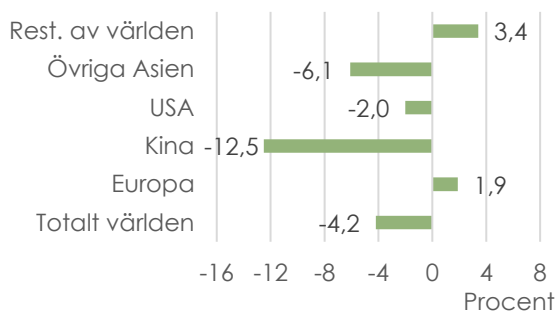
medan de har minskat till övriga regioner i världen (se diagram nedan).

Från Latinamerika har det levererats drygt 24,7 miljoner ton och det är i huvudsak blekt lövsulfat som tillverkas i och levereras från Latinamerika. De latinamerikanska leveranserna har framför allt gått till Kina, där nästan 40 procent når den kinesiska marknaden. Men under 2021 minskade dessa med 13 procent. Cirka 25 procent levererades till Europa, vilket motsvarar en ökning med fem procent.

De nordamerikanska leveranserna består, likt de europeiska, till största delen av blekt barrsulfatmassa. De nordamerikanska leveranserna har backat med sju procent till 13,3 miljoner ton och har minskat till samtliga regioner.

De europeiska leveranserna har minskat med två procent till 12,1 miljoner ton. Leveranserna till den kinesiska marknaden har gått tillbaka medan de har ökat inom Europa och till USA.

4.8 Mottagare av världens leveranser av blekt sulfatmassa, 2021

Källa: EPIS

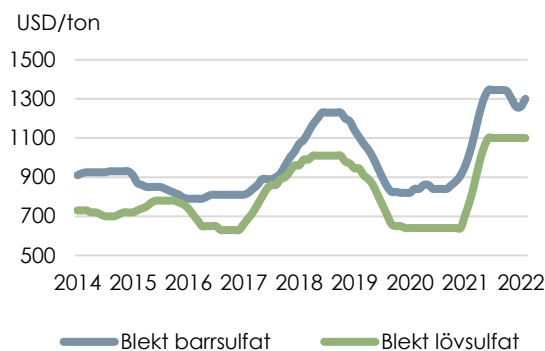
Priserna på blekt sulfatmassa har planat ut på en hög nivå⁴

Under föregående år nådde priserna för både blekt barrsulfat och blekt lövsulfat historiskt höga nivåer. Under det fjärde kvartalet 2021 började de historiskt höga europeiska prisnivåerna för blekt barrsulfatmassa röra sig nedåt, nivåerna var dock fortsatt mycket höga. Under februari har priset av blekt barrsulfat ökat igen. Priset steg då med 40 dollar till ett genomsnittspris på 1 300 USD per ton.

Priset för blekt lövsulfat hade aldrig tidigare varit över 1000 USD per ton, men i maj 2021 steg genomsnittspriset till 1 100 USD per ton. Sedan dess har genomsnittspriset befunnit sig på denna höga nivå. Prisuppgången under 2021 var 38 procent för blekt barrsulfat och för blekt lövsulfat var ökningen 72 procent (se diagram nedan).

⁴ Det finns inte en ensidig bild av prisutvecklingen på blekt sulfatmassa. Prisutvecklingen på denna kemiska massa kan skilja sig åt mellan olika marknader, länder och för enskilda kvaliteter.

4.9 Prisutveckling

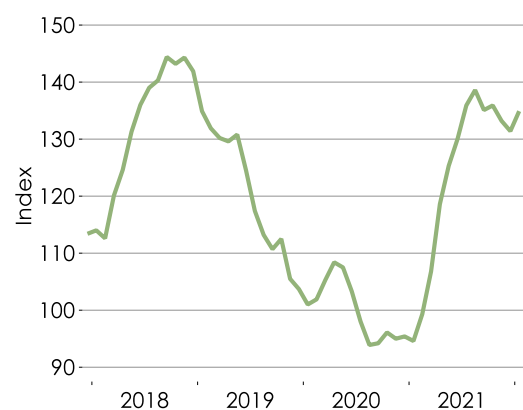

Källa: Fastmarkets RISI

Efterfrågan på massa i Europa är fortsatt stark. Detta, i kombination med pågående logistiska svårigheter samt strejk i Finland, pressar priserna uppåt. Flera företag har aviserat om att höja priserna framöver.

Som en följd av de stigande massapriserna under året ökade exportvärdet av massa 2021 med 18 procent. Sammantaget uppgick exportvärdet till 27,3 miljarder kronor under 2021 (se diagram nedan).

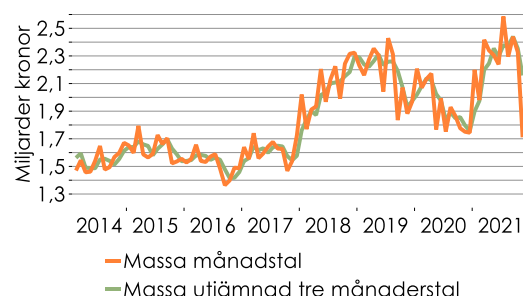
4.10 Sveriges exportprisindex, massa

Källa: SCB och Macrobond

4.11 Sveriges exportvärde av massa

Miljarder kronor

Från ett företag kan prisutvecklingen också avvika från den generella bilden.

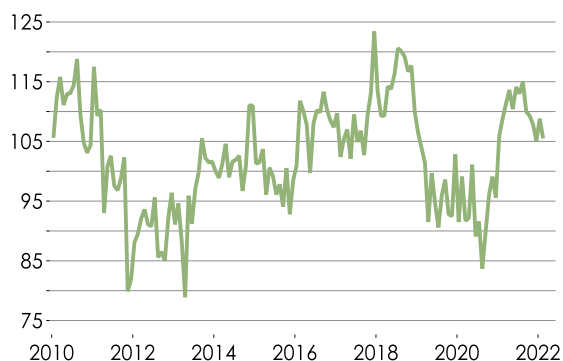
Ökad efterfrågan på massa

Efterfrågan på massa väntas öka framöver. Det används för att producera förpackningsmaterial som papper och kartong, och efterfrågan på dessa produkter förväntas öka. Massa används dessutom till mjukpapper där användandet också ökar. Den sammantagna produktionen av massa under 2022 kommer dock sannolikt att vara oförändrad. Begränsningar på utbudssidan gör att produktionen av papper och kartong inte kan möta underliggande efterfrågan och således begränsas även efterfrågan på massa.

Tydligt förbättrat stämningläge

Den sammantagna konfidensindikatorn som görs av Konjunkturinstitutet är ett snitt av nulägesomdömet av orderstocken, nulägesomdömet av färdigvarulager samt förväntad produktionsvolym. Sedan september 2020 har stämningläget stigit och nådde sin topp under augusti 2021. I augusti var värdet klart över 100, som anses representera ett normalläge. Sedan dess har stämningläget dämpats. Trots den negativa utvecklingen är stämningläget fortsatt bättre än i normalläget i den senaste undersökningen från februari (se diagram nedan).

4.12 Konjunkturbarometern, stämningläget massaindustrin

Källor: Konjunkturinstitutet och Macrobond

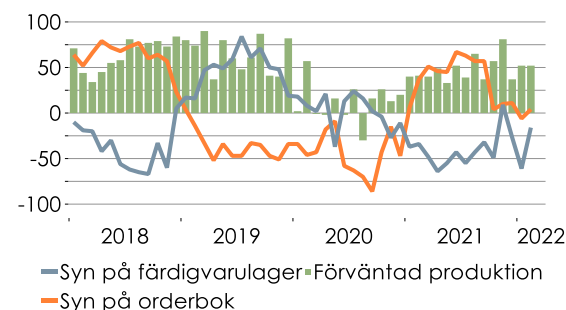
Mellan september 2020 och oktober 2021 förbättrades synen på orderstocken kontinuerligt. Det var allt fler företag som uppgav att orderstocken var förhållandevis stor, i relation till de som angav att orderstocken var för liten. I oktober inträffade istället en tydlig nedgång i indikatorn och synen på orderstocken är nu mer balanserad. Lika många anser att den är stor som anser att den är liten (se diagram nedan).

Det förbättrade stämningläget har även drivits av en mer positiv syn på framtida produktion. Fler företag väntar sig stigande produktion än tvärtom. Den positiva bilden har hitintills bestått under 2022.

Enligt Konjunkturinstitutets barometer var det fler som ansåg att färdigvarulagren var för små snarare än för stora under merparten av 2021, med undantag för

i november, då fler ansåg att de var för stora. Negativa värden bidrar positivt till den sammanvägda bedömningen eftersom det indikerar en hög efterfrågan på företagets produkter.

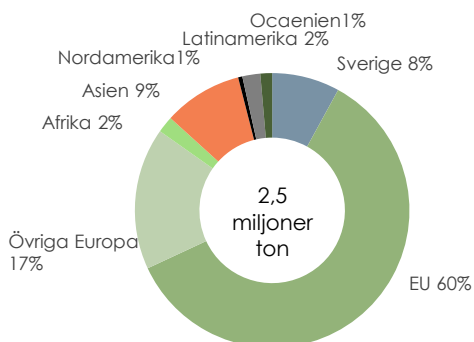
4.13 Delkomponenterna i den sammanvägda barometern

Källa: KI och Macrobond

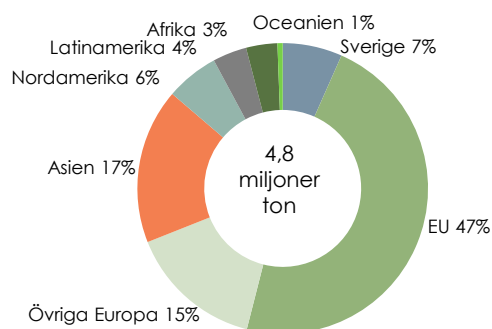
APPENDIX

A. Svenska leveranser av grafiskt papper, per region januari-december 2021

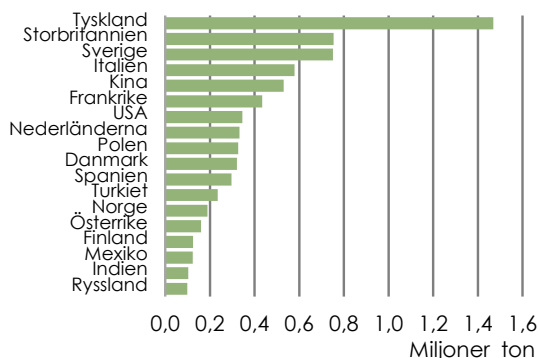
Källa: Skogsindustrierna

B. Svenska leveranser av förpackningsmaterial, per region, januari-december 2021

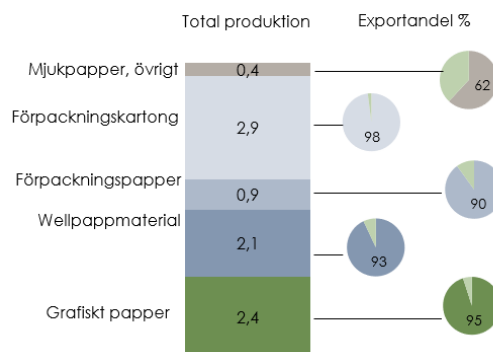
Källa: Skogsindustrierna

C. Svenska leveranser av papper och kartong 2021

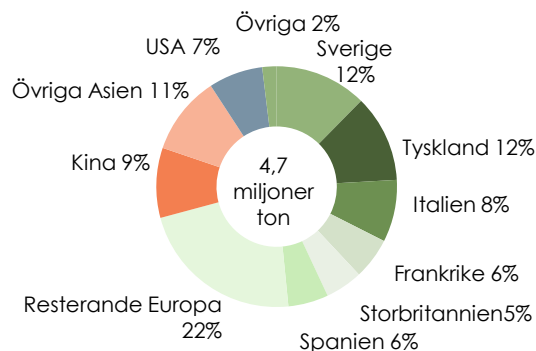
Källa: Skogsindustrierna

D. Svensk produktion och exportandelar av papper och kartong

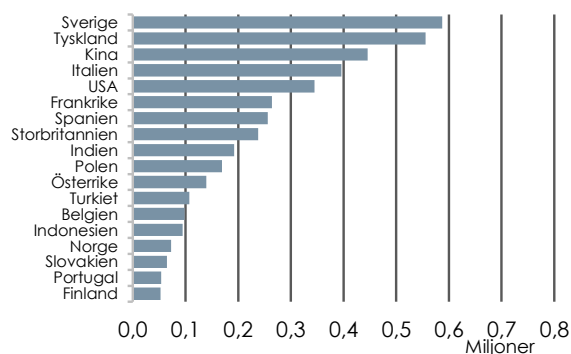
Källa: Skogsindustrierna

E. Svenska leveranser av massa

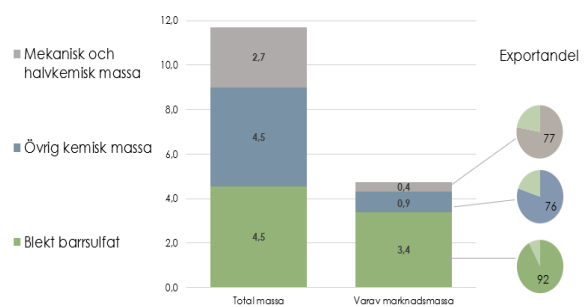
Källa: Skogsindustrierna

F. Svenska leveranser av massa, 2021

Källa: Skogsindustrierna

G. Svensk produktion och exportandelar, massa

Källa: Skogsindustrierna